

Slovenski ČEBELAR

letnik CXXV • 7-8/2023

Anton Janša
1734-1773

Seznam terenskih svetovalcev Javne svetovalne službe v čebelarstvu po Sloveniji

Okoliš	Priimek	Ime	Stik	Občine
Gorenjski	Markič	Janez	030/604 028 031/365 021	Kamnik, Komenda, Lukovica, Medvode, Mengeš, Moravče, Trzin, Cerklje na Gorenjskem, Gorenja vas - Poljane, Kranj, Naklo, Preddvor, Šenčur, Žiri
	Pintar	Tomaž	030/604 046 041/602 540	Bled, Bohinj, Gorje, Jesenice, Jezersko, Kranjska Gora, Radovljica, Škofja Loka, Tržič, Železniki, Žirovnica
Celjski	Jernej	Andrej	030/604 064	Bistrica ob Sotli, Dobje, Kozje, Podčetrtek, Radeče, Rogaška Slatina, Rogatec, Šentjur pri Celju, Šmarje pri Jelšah, Store
	Babnik	Peter	030/604 060 041/211 295	Celje, Dobrna, Laško, Slovenske Konjice, Tabor, Vitanje, Vojnik, Zreče, Žalec
	Podrižnik	Franc	030/604 068	Braslovče, Gornji Grad, Ljubno, Luče, Mozirje, Nazarje, Polzela, Prebold, Rečica ob Savinji, Solčava, Šmartno ob Paki, Šoštanj, Velenje, Vransko, Hrastnik, Trbovlje, Zagorje
Podravski	Čuš	Martin	030/604 071	Cerkvenjak, Cirkulane, Destričnik, Dornava, Gorišnica, Hajdina, Juršinci, Kidričevo, Majšperk, Makole, Markovci, Ormož, Podlehnik, Ptuj, Središče ob Dravi, Starše, Sveti Andraž v Slovenskih goricah, Sveti Tomaž, Trnovska vas, Videm, Zavrč, Žetale
	Kitak	Stanislav	030/604 075 041/864 166	Benedikt, Duplek, Hoče - Slivnica, Kungota, Lenart, Lovrenc na Pohorju, Maribor, Miklavž na Dravskem polju, Oplotnica, Pesnica, Poljčane, Rače - Fram, Ruše, Selnica ob Dravi, Slovenska Bistrica, Sveta Ana, Sveta Trojica v Slovenskih goricah, Sveti Jurij, Šentilj
Ljubljanski	Borštnik	Brane	030/604 002 031/336 905	Dobrepolje, Dol pri Ljubljani, Grosuplje, Ig, Ivančna Gorica, Škofljica, Velike Lašče, Vodice, Sodražica, Ribnica, Loški Potok
	Marinko	Roman	030/604 008	Borovnica, Brezovica, Dobrova - Polhov Gradec, Domžale, Horjul, Ljubljana, Log - Dragomer, Logatec, Vrhnika
Primorski	Adrijan	Seljak	041/728 469 030/360 900	Bovec, Cerkno, Kanal ob Soči, Kobarid, Tolmin, Nova Gorica, Brda, Miren - Kostanjevica, Renče - Vogrsko, Šempeter - Vrtojba, Ajdovščina, Idrija, Vipava, Komen
Obalno-kraški	Babič	Klavdijo	030/604 036	Ankaran, Divača, Hrpelje - Kozina, Izola, Koper, Piran, Sežana
Obalno-kraški, notranjski	Anzeljc	Rajko	030/604 041	Ilirska Bistrica, Loška dolina, Pivka, Bloke, Cerknica, Postojna, Bloke
Dolenjski	Kobe	Franc	041/940 606	Dolenjske Toplice, Mirna, Mirna Peč, Novo mesto, Straža, Trebnje, Žužemberk, Litija, Šmartno pri Litiji
Dolenjski, posavski	Sajtl	Vinko	030/604 053	Mokronog - Trebelno, Šentjernej, Šentrupert, Škocjan, Šmarješke Toplice, Brežice, Kostanjevica na Krki, Krško, Sevnica
Pomurski	Madjar	Jakob	041/720 481 041/598 356	Apače, Cankova, Gornja Radgona, Gornji Petrovci, Grad, Hodoš, Kobilje, Križevci, Kuzma, Moravske Toplice, Murska Sobota, Puconci, Radenci, Rogašovci, Sveti Jurij ob Ščavnici, Šalovci, Tišina
	Tratnjek	Franc	030/604 084 041/606 013	Beltinci, Črenšovci, Dobrovnik, Lendava, Ljutomer, Odranci, Razkrižje, Turnišče, Velika Polana, Veržej
Koroški	Goričan	Janko	030/604 085 041/332 698	Dravograd, Muta, Podvelka, Radlje ob Dravi, Ribnica na Pohorju, Vuzenica
	Praper	Pavel	030/604 087	Črna na Koroškem, Mežica, Mislinja, Prevalje, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec
Belokranjski	Milinkovič	Dušan	030/604 090	Črnomelj, Kočevje, Kostel, Metlika, Osilnica, Semič

Podatki za stik Veterinarske fakultete – Nacionalnega veterinarskega inštituta:

Enota Murska Sobota, Noršinska cesta 35, 9000 Murska Sobota: Mateja Ratiznojnik, dr. vet. med., 02/534 82 18, 031/622 730, mateja.ratiznojnik@vf.uni-lj.si.

Enota Maribor, Karantanska ulica 37, 2000 Maribor: mag. Vida Lešnik, dr. vet. med., 02/228 37 38, 041/645 792, vida.lesnik@vf.uni-lj.si.

Ljubljana, Inštitut za patologijo, divjad, ribe in čebele, Gerbičeva 60, 1000 Ljubljana: dr. Lucija Žvokelj, dr. vet. med., 01/477 93 71, 041/650 158, lucija.zvokelj@vf.uni-lj.si, Barbara Hočevar, dr. vet. med., 01/477 93 71, 030/706 449, barbara.hocevar@vf.uni-lj.si, Rene Rus, dr. vet. med., 01/477 93 71, 030/466 215, rene.rus@vf.uni-lj.si, in Monika Kozar, dr. vet. med., 01/477 93 71, 040/252 781, monika.kozar@vf.uni-lj.si.

Enota Celje, Trnoveljska cesta 1, 3000 Celje: Alenka Juric, dr. vet. med., 03/428 16 35, 041/900 005, alenka.juric@vf.uni-lj.si.

Enota Novo mesto, Šmarješka cesta 2, 8000 Novo mesto: Anita Vraničar Novak, dr. vet. med., 07/332 51 17, 041/649 495, anita.vranicarnovak@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica (pisarna Koper), Ulica 15. maja 17, 6000 Koper: Suzana Skerbiš, dr. vet. med., 05/936 67 70, 041/645 763, suzana.skerbis@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica, Pri hrastu 18, 5000 Nova Gorica: mag. Ivo Planinc, dr. vet. med., 05/338 37 00, 041/740 805, ivo.planinc@vf.uni-lj.si.

Enota Kranj, Kranjska cesta 16, 4202 Naklo: mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med., 04/277 06 20, 041/645 769, mira.jenkorogelj@vf.uni-lj.si.

PRODAM

Akacijev, cvetlični, lipov in ajdov med. Možna dostava na dom, 041 784 775 (Bojan).

Akacijev, cvetlični, lipov in ajdov med. Cena po dogovoru z možnostjo dostave v Ljubljano, 041 252 695.

Cvetlični, akacijev, lipov, gozdni, kostanjev med in matični mleček, 041 587 573 (Rogaška Slatina).

Gozdni, cvetlični in akacijev med. Novo mesto ali dostava po Sloveniji, 041 385 620 (Ivan).

Cvetlični med, večja količina, 041 488 248, okolica Ptuja (Robert).

Cvetni prah, svež, letošnji, zamrznjen, 051 655 511, okolica Ljubljane (Tina).

Cvetni prah, Dolenjska, 031 474 758 (Martin).

Cvetni prah, zamrznjen, Cerklno, 041 686 436 (Ivan).

Cvetni prah, svež, zamrznjen in 17 LR panjev z družinami, Sevnica, 041 961 766.

Čebelje družine na AŽ-satju s panji ali brez, 041 722 860, Laško (Anton).

Nove AŽ-panje 5, 6, 7 in 10S, tudi 3-etažne, ter ometalnik, 031/501 801, informacije po 18. uri.

AŽ-panji, trietažni; novi in rabljeni in plemenilčki, manjše enote, ugodno, 051 472 110.

AŽ-panji, 27 velikih, 6 manjših, 040 458 033, okolica Jesenic (Milena).

Čebelnjak zabojniškega tipa, primeren za prevoz s tovornjakom. Opremljen je s šestimi montažnimi nivelirnimi nogami. Ima 200-litrski rezervoar za vodo in montažne strehice v spodnjih etažah za zaščito pred dežjem in soncem, 041 502 687 (Rače).

Točilo znamke Giordan, samoobračalno za nakladne panje, 01 3612 829, Medvode (Žiga).

Točilo za med, 4S, ročni pogon. Surovi propolis, 041 858 736, Dolenjska (Josip).

Točilo Konigin, 6-satno, samobračalno, v dobrem stanju, rabljeno dve sezoni, 041 951 829, Spodnji Ivanjci.

Polnilnica za med, marmelado, sokove. Zraven je 25-litrski zalogovnik s pokrovom, možno črpanje neposredno iz soda. Možna menjava za med, 040 467 467 (Tomaž).

Nerjaveči sod Logar Trade 280 hg, hermetično zapiranje pipa 6/4". Kot nov, nikoli uporabljen. 031 338 283, okolica Ljubljane (Mitja).

PONUJAM

Zaposlimo čebelarskega pomočnika ali pomočnico, 031 667 338, Logatec (Tadej).

KUPIM

Rabljen čebelnjak AŽ 10S v Goriških brdih, 05 304 41 41 (Istok).

Julijsko-avgustovska akcijska ponudba

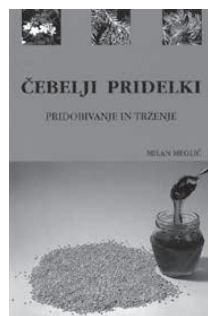
Na Čebelarški zvezi Slovenije imamo v **akcijski ponudbi** naslednje artikle. Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01 / 729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si. **Pri nakupu trgovskega blaga imajo člani ČZS 10 % popusta.**

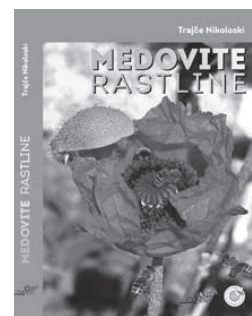
Knjiga *Najboljši poklic čebelar*
14,90 EUR – 10 % = **13,41 EUR**

Knjiga *Biologija in nadzorovanje parjenja pri medonosni čebeli*
38,00 EUR – 10 % = **34,20 EUR**

Knjiga *Čebelji pridelki*
6,26 EUR – 10 % = **5,63 EUR**

Knjiga *Medovite rastline*:
24,99 EUR – 10 % = **22,50 EUR**

Nalivno PERO

Čebelarška zveza Slovenije je izdala posebno nalivno pero z napisom Čebelarstvo v Sloveniji način življenja.

Pero bo darilo vsem, ki bodo 30. septembra v Galusovi dvorani na SLAVNOSTNI AKADEMIJI ČZS.

Na voljo tudi v prodaji, cena je 15,00 EUR + poština.
Naročila na: ines.zunic@czs.si ali
po telefonu: 01 729 61 00.

Urník izobraževanj NVI, Veterinarska fakulteta, za mesec julij 2023

Do izobraževanj, navedenih v tabeli, so upravičeni **le udeleženci, ki so že vpisani v register čebelnjakov**. Čebelarji boste za izpolnitev evidenčnih listov na izobraževanju potrebovali številko G-MID, zato jo imejte s seboj. Za udeležbo je **nujna prijava** po telefonu ali na elektronski naslov, ki je naveden v urniku ob posameznem predavanju. Pogoji za udeležbo na **praktičnih veterinarskih izobraževanjih** so primerna obleka in obutev za teren in osebna zaščitna oprema, za kar mora poskrbeti udeleženeec sam. Pridržujemo si pravico, da iz objektivnih razlogov urnik naknadno spremenimo. Redno spremljajte posodobitve urnika izobraževanj na spletni strani ČZS in na spletni strani NVI, Veterinarska fakulteta.

Kraj izobraževanja	Naslov	Oblika izobraževanja	Datum	Ura (od kdaj do kdaj)	Izvajalec in podatki za prijave
Čebelarstvo Matej Duh, Žitna ulica 16, 9233 Odranci	Obvladovanje varoze čebel v praksi	Praktična delavnica	4. julij 2023	16.00–18.00	Mateja Ratiznojnik, dr. vet. med., 031 622 730, mateja.ratiznojnik@vf.uni-lj.si
Čebelnjak ČD Tolmin, Dijaška ulica, 5220 Tolmin	Obvladovanje varoze čebel v praksi	Praktična delavnica	4. julij 2023	17.00–19.00	Mag. Ivo Planinc, dr. vet. med. g. Gregor Podgornik, 040 800 402
Čebelnjak g. Zdravka Komjanca, Avče, 5213 Kanal ob Soči	Obvladovanje varoze čebel v praksi	Praktična delavnica	5. julij 2023	17.00–19.00	Mag. Ivo Planinc, dr. vet. med. g. Zdravko Komjanc, 041 494 938 ga. Darja Žnidarčič 031 391 451
Društveni čebelnjak ČD Sveti Jurij ob Ščavnici, Ulica Edvarda Kocbeka 6, 9244 Sveti Jurij ob Ščavnici	Obvladovanje varoze čebel v praksi	Praktična delavnica	6. julij 2023	13.00–15.00	Mateja Ratiznojnik, dr. vet. med., 031 622 730, mateja.ratiznojnik@vf.uni-lj.si
Društveni čebelnjak ČD Novo mesto v Gabrju pod Gorjanci	Obvladovanje varoze čebel v praksi Huda gniloba čebelje zalege	Predavanje	6. julij 2023	17.00–19.00	Monika Kozar, dr. vet. med. g. Kobe Franc, franc.kobe@gmail.com, 051 307 405

* Izobraževanja s področja zdravstvenega varstva čebel izvaja NVI, Veterinarska fakulteta na podlagi pogodbe z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (Uredba o izvanju intervencij v sektorju čebelarstvih proizvodov iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 in Programa podintervencije izobraževanje s področja zdravstvenega varstva čebel, financiran iz sredstev državnega proračuna in proračuna EU, pogodba z MKGP št. 2330-23-111022).

Čebelarstva zveza Slovenije nadgrajuje člansko izkaznico ugodnosti

Vsi člani Čebelarstva zveze Slovenije boste s člansko izkaznico v prihodnje deležni še več ugodnosti pri raznih ponudnikih blaga in storitev.

Ugodnosti za člane omogočajo:

- Anton Ciglič, s. p.,
- Apartmaji Isabella Kustiči (otok Pag),
- Apartmaji Stanka Komparak (otok Korčula),
- BeeConn tehtnice,
- Belokranjski hram, d. o. o.,
- Camp Omišalj (otok Krk),
- Camp Straško (otok Pag),
- Čebelarški center Maribor, Jana Pušnik Pokrivač, s. p.,
- Čebelarstvo Pislak Bali,
- Čebelarstvo Vogrinčič,
- Čebelji raj Noč,
- Kmetijska zadruga Šaleška dolina, z. o. o.,
- Eldema elektronika, Srečko Lavrič, s. p.,
- Kipgo, d. o. o.,
- Kokos Agency, d. o. o.,

- Liburnia Riviera Hotels (Opatija),
- Majskaj, d. o. o.,
- Marjan Dolinšek, s. p.,
- Medium, d. o. o.,
- Muzeji radovljiške občine,
- Peter Potočnik, s. p.,
- PC Doktor, Luka Dobovičnik, s. p.,
- Prva osebna zavarovalnica, d. d.,
- Primož Rože s. p.,
- Sabina Pirš, s. p., Gostišče pri čebelici,
- Slovenia Eco Resort,
- Šport hotel Pokljuka,
- Štefan Šemen, s. p.,
- Terme Snovik,
- Trajnice Golob Klančič,
- Turistično čebelarstvo Pavlovič,
- cenejša samoplačniška usposabljanja ČZS in 10-% popust na trgovsko blago.

Vsi ponudniki blaga in storitev so objavljeni na naši spletni strani, kjer je opisana tudi oblika ugodnosti: www.czs.si/content/X9. V Slovenskem čebelarju bomo mesečno dopolnjevali seznam ponudnikov storitev ugodnosti.

»Košček zdravja
je le v medu, ki
so ga pridelale
čebele!«

- Strokovno navodilo za preprečevanje varoze
- Osemenjevanje čebel, II. del
- Karakterizacija slovenskega propolisa
- Embalaža kot dodana vrednost za čebelarja

ČEBELARSKA ŠOLA
ANTONA JANŠE

Generalni pokrovitelj
Čebelarske zveze Slovenije

SLAVNOSTNA AKADEMIJA v ČEBELARSKÉ ZVEZE SLOVENIJE

150-letnica organiziranega čebelarstva na Slovenskem

20-letnica Apimondie Ljubljana 2003

250-letnica spomina na smrt Antona Janše

Začetek delovanja Čebelarske šole Antona Janše

V soboto, 30. septembra 2023, ob 14: uri
vljudno vabljeni
v Gallusovo dvorano Cankarjevega doma!

Prispevek na udeleženca znaša **10 EUR**.
Zagotavlja vam vstop v Gallusovo dvorano
Cankarjevega doma in spominsko darilo.
Prijava za udeležbo sprejemamo
do 1. septembra 2023 na:
barbara.dimc@czs.si
in 041 370 409.

Praporščaki imajo prost vstop.

Nakazilo prispevka se opravi na TRR:
SI56 0318 6100 2214 727,
odprt pri banki SKB, sklic: SI 00 30092023,
koda nemena: **prispevek 150 let**.

V programu bomo lahko med drugim
prisluhnili čebelarski in slovenski himni,
znanim »vižam«, kot so Slovenija, od kot
lepote tvoje, V dolini tihi, Čebelar, Zvon želja
in druge.

V programu bodo med drugimi sodelovali:

praporščaki Čebelarske zveze Slovenije,
Pihalni orkester SVEA Zagorje,
Moški komorni pevski zbor Čebelarske zveze Slovenije,
Helena Blagne,
glasbena skupina Fehtarji.

Nagovorili nas bodo:

predsednica Republike Slovenije dr. **Nataša Pirc Musar**,
nekdanji predsednik ČZS in predsednik organizacijskega
odbora Apimondie 2003 **Lojze Peterle**,
predsednik Apimondie **Jeff Pettis**,
predsednik uprave NLB d.d. **Blaž Brodnjak**,
predsednik ČZS **Boštjan Noč**.

Prireditve bosta povezovala:

Boštjan Romih in Barbara Dimc.

Slavnostni del bomo zaključili s 45-minutnim koncertom
glasbene skupine Fehtarji.

Drage čebelarke, dragi čebelarji!

Tako pestro kot je letošnje vreme, je tudi dogajanje v čebelarstvu. V mesecu juniju nam preglavic ni povzročalo samo vreme, ampak tudi sistemske težave pri izpolnjevanju in oddaji elektronskih vlog za sofinanciranje v čebelarstvu na ARSKTRP. Vse te težave so zahtevale hitre odzive sodelavcev JSSČ ČZS, da so vam lahko pomagali pri prijavah.

Nismo še zadihali, ko je v medijih odjeknila novica o ponarejenem medu, na katero je ČZS odločno odgovorila z izjavo za javnost. A zavedati se moramo, da bodo poskusi ponaredkov vedno pogostejši, saj, kot je sredi prejšnjega stoletja ugotavljal francoski filozof Gilles Deleuze, v sodobni družbi o življenju razmišljamo le skozi prizmo denarja. Danes je potrošnik najprej napol slep, ker gleda samo na ceno, nato pa še oslepljen z raznimi zavajajočimi oznakami, s katerimi proizvodi na policah trudijo prepričati, da so tudi tisto, kar niso. Tako sladkorni pripravek skuša prepričati, da je med. A ni vse tako črno, kot se zdi! Med je in tudi ostaja samo tisto, kar pridelajo čebele! Zato je ključno, da opozarjamo

na ponaredbe in izobražujemo javnost o pomenu pristnega medu. Samo s takšnimi pristopi bomo lahko ozavestili potrošnike.

Brez čebelarjev čebele ne bodo preživele! Zato se veselimo, da bomo Čebelarska zveza Slovenije in Občina Ivančna Gorica, gostili Mednarodno tekmovanje mladih čebelarjev (IMYB). Tekmovanje je priložnost, da se mladi navdušenci nad čebelarstvom s celega sveta združijo, delijo svoje izkušnje in znanje ter se povežejo s strokovnjaki v panogi. Poleg tekmovalnega programa pa je ključno, da se mladi zberejo in s svojo strastjo ter inovativnostjo prinašajo sveže ideje, ki lahko prispevajo k trajnostnemu razvoju čebelarstva.

Dragi čebelarji in čebelarke, vsi ljubitelji čebel in medu, vse to so razlogi, da skupaj nadaljujemo trud, ki gradi bolj pravičen in trajnosten svet, kjer bodo čebele imele prostor za življenje, med pa bo ostal pristen in dragocen dar narave. Kot odgovorna urednica *Slovenskega čebelarja* se veselim sodelovanja z vami.

Mara Golob Meserko

Zakaj je pomembno, da je potrošnik ozaveščen o shemah kakovosti

Potrošnik mora zaznati, da gre pri shemah kakovosti za opazen preskok na višjo raven, tako v pridelavi kot pri prodaji izdelka. Kupec z nakupom izdelka, ki je označen z enim od znakov kakovosti, ne dobi samo medu, ampak dobi med, pridelan v Sloveniji, v zdravem okolju, ki ga kupec pozna. Vsak kozarec z nalepko kakovosti ima sledljivost in je bogat s pelodom rastlin iz našega okolja – s čimer se potrjujeta njegova pristnost in poreklo. Na slovensko mizo sodi le med z enim od slovenskih znakov kakovosti.

Nejc Lovrec, uporabnik shem kakovosti in mladi prevzemnik

Vabilo predsednika na SLAVNOSTNO AKADEMIJO ČEBELARSKE ZVEZE SLOVENIJE

V svojem imenu in imenu vseh generacij vodstev Čebelarske zveze Slovenije vas vabim, da skupaj svečano obeležimo 150 let organiziranega čebelarstva v Sloveniji, 20 let nepozabne Apimondie 2003 v Ljubljani, 250 let smrti Antona Janše in začetka delovanja Čebelarske šole Antona Janša. Gallusova dvorana Cankarjevega doma je sama po sebi veličastna, pripravljamo bogat program. Pravi pečat boste dali praporščaki in vsi slovenski čebelarji z množično udeležbo. Prostora je za 1500 ljudi, prijave sprejemamo do zasedbe mest. Prepričan sem, da bomo skupaj del nepozabnega dogodka in se bomo skupaj zahvalili vsem generacijam slovenskih čebelarjev, ki so sooblikovale slovensko čebelarstvo skozi zgodovino do danes.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

KAZALO

UVODNIK

Mara Golob Meserko 193

ZDRAVJE ČEBEL

Veterinarji specialisti za zdravstveno varstvo čebel
NVI Veterinarske fakultete UL: Strokovno navodilo za
izvajanje ukrepov za preprečevanje varoze pri čebeljih
družinah za leto 2023 196

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Susan Cobey: O umetnem osemenjevanju
čebeljih matic (II. del) 198

Tomaž Samec: Karakterizacija slovenskega propolisa
v obdobju 2020–2022 200

DIVJI OPRAŠEVALCI

Danilo Bevk, Blaž Koderman, Danijel Kablar in Rok Šturm:
S pilotnim monitoringom našli 239 vrst čebel,
med njimi tudi vrsto, ki je bila v Sloveniji opažena prvič 203

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Mojca Pibernik: Embalaža kot dodana vrednost za čebelarja 204

DELO ČEBELARJA

Klavdijo Babič: Čebelarjeva opravila v juliju in avgustu 206

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Mara Golob Meserko: Intervju z ekološkim čebelarjem
Slavkom Šiškom 208

Verena Štekar-Vidic: Hinko Smrekar v Slovenskem čebelarju 210

OBVESTILA ČZS 214

IZ ČEBELARSKIH DRUŠTEV 218

OBVESTILA ČZS 219

V SPOMIN 222

OGLASI 223

Glasilo Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarstvo društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarstva zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Vpisano je v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, pod zaporedno številko 585.

Tel.: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si

Transakcijski račun ČZS: SI56 0318 6100 2214 727, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Uredništvo: 01/729 61 14, 030/604 660, tadej.pavkovic@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php

Uredniški odbor: Tadej Pavkovič, Brane Borštnik, Vladimir Fajdiga, Simon Golob, Urška Intihar, Anton Žakelj, Mira Jenko Rogelj, Borut Preinfalk, Mara Golob Meserko

Urednik: Tadej Pavkovič, Mara Golob Meserko

Lektorica: Mojca Pipan

Oddaja prispevkov: Članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Avtorji naj v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s Čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

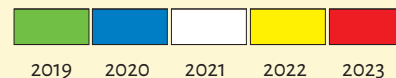
Priprava za tisk in tisk: Para, d. o. o., Celestinova ulica 1, 1000 Ljubljana. Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi). Naklada: 7680. Tiskano: 25. 6. 2023.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

Fotografija na naslovnici: Bronasto priznanje na mednarodnem natečaju čebelarstva fotografije Čebelarstva zveza Slovenije 2023.

Foto: Ivan Esenko, Slovenija.

Mednarodna barvna koda za označevanje čebeljih matic

PODATKI ZA STIK ČEBELARSKA ZVEZA SLOVENIJE

Predsednik ČZS: Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nocb@czs.si

Vodja služb ČZS: Lidija Senič, vodja služb ČZS: 01/729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si

Priznana rejska organizacija: Peter Kozmus, strokovni vodja PRO: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si

Opazovalno-napovedovalna služba: Aleš Bozovičar, opazovalec in napovedovalec čebeljih paš: 01/729 61 31, 041/644 217, ales.bozovicar@czs.si,

avtomatski telefonski odzivnik: 01/729 61 20, https://cebelar.czs.si/User/Login?returnUrl=

Svetovalci specialisti za tehnologijo čebelarjenja: Vlado Augustin: 01/729 61 12, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si

Simon Golob: 01/729 61 12, 030/604 015, simon.golob@czs.si

Svetovalci specialisti za ekonomiko:

Tina Žerovnik: 01/729 61 04, 040/436 513, tina.zerovnik@czs.si,

Mojca Pibernik: 01/729 61 128, 040/436 518,

mojca.pibernik@czs.si

Svetovalci specialisti za zagotavljanje varne hrane:

Ana Janžekovič: 01/729 61 33, 040/436 514, ana.janzekovic@czs.si

Aljaž Debelak: 01/729 61 29, 040/436 519, aljaz.debelak@czs.si

Tomaž Samec: 01/729 61 18, 040/436 517, tomaz.samec@czs.si

Urška Ratajč: 01/729 61 34, 040/436 514, urska.rataj@czs.si

Svetovalec za izobraževanje in usposabljanje:

Boris Potočnik: 01/729 61 11, 051/637 204, boris.potocnik@czs.si

Uredništvo: Tadej Pavkovič, urednik: 01/729 61 14, 030/604 660, tadej.pavkovic@czs.si, Mara Golob Meserko, urednica,

mara.golobmeserko@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php

Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si,

Barbara Dimc, tajnik: 01/729 61 02, 041/370 409, barbara.dimc@czs.si,

Ines Zajc Žunič, poslovna sekretarka: 041/337 854, ines.zunic@czs.si,

Zlatica Kovačević, administrativna delavka: 01/729 61 24, 030/604 009, zlatica.kovacevic@czs.si

Čebelarstva knjižnica Janeza Goličnika (vsak prvi delovni

četrtak v mesecu med 15. in 18. uro): 01/729 61 11,

cebelarskajniznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php

Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si

Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php

Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php

Uradne ure JSSČ: Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica

(v Čebelarskem centru Slovenije: ponedeljek od 10.00 do 14.00, četrtek od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00. Mestni trg 4, 8330 Metlika: ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Rožna dolina 50/a, 4248 Lesce (v Čebelarskem razvojno-izobraževalnem centru): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Dobrna 1a, 3204 Dobrna (v Kulturnem domu Dobrna): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota (na sedežu Kmetijsko gozdarskega zavoda Murska Sobota): ponedeljek od 10.00 do 14.00.

Streliška ulica 150, 2000 Maribor (v Čebelarskem centru Maribor): petek od 8.00 do 10.00.

Okusite pravega

**Vključite se v evropske
sheme kakovosti in
zaščitite svoj med.**

Strokovno navodilo za izvajanje ukrepov za preprečevanje varoze pri čebeljih družinah za leto 2023

Pravilnik o ukrepih za ugotavljanje, zatiranje in preprečevanje varoze čebel (Uradni list RS, št. 21/20) med drugim predpisuje obvezno izvajanje ukrepov za preprečevanje varoze najmanj dvakrat letno. **Obvezno je izvajanje ukrepov (zdravljenje) po zadnjem točenju oziroma najkasneje do 15. avgusta in v jesensko-zimskem času, ko so čebelje družine brez zalege.** Opravljene preventivne ukrepe oziroma vsako zdravljenje čebeljih družin mora imetnik čebel v skladu s Pravilnikom o sledljivosti prometa in uporabe ter shranjevanju veterinarskih zdravil (UL RS št. 38/09, 7. alineja 15. čl.) sproti zabeležiti v Dnevniku veterinarskih posegov (DVP).

Navodilo so pripravili veterinarji specialisti za zdravstveno varstvo čebel na Nacionalnem veterinarskem inštitutu Veterinarske fakultete UL.

Deformirana krila

Za uspešno obvladovanje varoze je potrebno redno in načrtno **spremljanje napadenosti čebeljih družin** z varojami, kar izvajamo z eno ali več naslednjih diagnostičnih metod: ugotavljanjem naravnega odpada varoj s pomočjo testnih vložkov, ugotavljanjem stopnje napadenosti trotovske in/ali delavske zalege ter ugotavljanjem stopnje napadenosti čebel (test s sladkorjem ali CO₂ ali spiranje z milnico). Čebelarji, ki ugotovijo prisotnost varoj nad dopustno mejo (tabela na spodnji strani naslednje strani) še pred zadnjim točenjem, naj se o potrebnih ukrepih posvetujejo z veterinarjem, pristojnim za zdravstveno varstvo čebel na Nacionalnem veterinarskem inštitutu Veterinarske fakultete UL (VF NVI). Po končanem točenju oziroma najkasneje do 15. avgusta je treba začeti poletno zatiranje varoj. Zdravljenje naj poteka sočasno v dogovoru znotraj čebelarskih društev, da se omeji prenos varoj zaradi zaletanja in ropanja čebel. Pred zdravljenjem je nujno **odstraniti mediščne sate**.

Ugotavljamo velike razlike v napadenosti čebeljih družin med čebelnjaki in tudi znotraj posameznega čebelnjaka. Čebelarjem zato svetujemo previdnost in spremljanje napadenosti pri vseh družinah. Ob sumu na bolezen naj imetnik čebelar čim prej obvesti veterinarja

Nacionalnega veterinarskega inštituta (v nadaljnjem besedilu: NVI), odgovornega za zdravstveno varstvo čebel.

Znaki varoze so:

- presledkasta zalega, z luknjicami in razpokami na pokrovčkih ali brez njih, z mrtvimi čebelami pod pokrovčki, ki se niso izlegle;
- poškodovane bube oziroma čebele (poškodbe kril, tipalk, nog, krajši zadki);
- vidne varoje na bubah oziroma čebelah, čebele lazijo, se tresejo;
- nenadno zmanjšanje števila čebel v panju, pešanje oziroma odmiranje čebeljih družin.

Poškodovane čebele s krajšimi zadki in poškodbami kril so pogost klinični znak varoze. Za čebelarja je to znak, da je dopustna meja varoj v čebelji družini (močno) presežena.

1. Preprečevanje varoze v juniju

- V **maju in juniju** čebelarji spremljajo naravni odpad varoj, napadenost trotovske zalege in napadenost čebel (sladkorni test, spiranje z milnico).
- Pri **novonorejenih čebeljih družinah brez zalege** (ometencih, rojih), ki ne bodo namenjene pridobivanju čebeljih pridelkov za uporabo pri ljudeh v tekoči sezoni, naj opravijo zdravljenje z enim od registriranih zdravil, ki vsebuje oksalno kislino (ApiBioxal, Oxuvar).

2. Poletno zdravljenje

- V **juliju in avgustu** naj čebelarji spremljajo naravni odpad varoj, napadenost trotovske zalege in napadenost čebel (sladkorni test, spiranje z milnico).
- Po zadnjem točenju naj čebelarji odvezamejo mediščne sate iz panjev ter začnejo obvezno poletno zatiranje.
- Pred zdravljenjem morajo imeti čebelje družine zadostno zalogo hrane (približno 8 kg).
- Odpad varoj je treba spremljati ves čas zdravljenja, in tudi še dva do tri tedne po zdravljenju, na testnih vložkih, ki jih je dobro namazati z medicinskim vazelinom.
- Vse čebelje družine v čebelnjaku je treba zdraviti hkrati in na enak način, razen če veterinar predpiše drugače.
- Pri zdravljenju mora čebelar upoštevati navodilo veterinarja in navodilo proizvajalca zdravila.
- Če je napadenost čebel nad dopustno mejo oziroma ko se pojavijo znaki varoze (odmiranje ali izginjanje čebel, poškodovane čebele ali bube), naj se čebelar posvetuje z veterinarjem VF NVI.

V primeru izolacije ali odvzema matice svetujemo:

- zatiranje varoj z registriranim zdravilom, ki vsebuje oksalno kislino (ApiBioxal® ali Oxuvar®).

V čebeljih družinah z zalego po končanem točenju medu svetujemo:

- zdravilo Formivar® oz. Apifor® (mravljinčna kislina) z metodo dolgotrajnega izhlapevanja s pomočjo hlapilnika ali z metodo kratkotrajnega izhlapevanja kot šok terapija (po potrebi se zdravljenje z mravljinčno kislino ponovi) ali
- zdravilo Formicpro® (mravljinčna kislina na gelu) ali
- zdravilo VarroMed® (mravljinčna in oksalna kislina) ali
- zdravilo Apilife Var® ali Thymovar® (timol).

Mejne vrednosti napadenosti z varojami v čebelji družini:

Čas kontrole napadenosti družin z varojami	Povprečni dnevni naravni odpad varoj (povprečje v treh tednih)	Število varoj na 100 trotovskih ličink (v %)	Število varoj na 100 čebeljih ličink (v %)	Število varoj na 500 odraslih čebel (v %)
april	1/dan	2 (2 %)	1 (1 %)	1 (0,2 %)
maj	1/dan	2 (2 %)	1 (1 %)	2 (0,4 %)
junij	2/dan	4 (4 %)		5 (1 %)
julij–avgust	3/dan	7 (7 %)		8 (1,6 %)
september–oktober	3/teden			10 (2 %)
november–januar				1 (0,2 %)
po zdravljenju	– Če v treh tednih po zadnjem zimskem zdravljenju odpade do 100 varoj, je pričakovati manj težav z varojami v letu, ki sledi.			
november–marec	– Če v treh tednih po zadnjem zimskem zdravljenju odpade več kot 100 varoj, se posvetujte z veterinarjem VF NVI.			

Za poletno zdravljenje čebel je v Sloveniji dovoljeno uporabiti tudi zdravila:

- Bayvarol®, Polyvar Yellow® (flumetrin) ali
- Apivar® (amitraz) ali
- CheckMite® (kumafos).

3. Jesensko zdravljenje

Med poletnim in zimskim zdravljenjem naj čebelarji obvezno občasno ugotavljajo napadenost čebel z varojami. To je nujno zaradi možnosti reinvazij in če poletno zdravljenje morda ni bilo dovolj učinkovito.

- Obvezno naj čebelarji testirajo tudi družine, kjer je bila matica poleti priprta.
- Če odpad varoj presega prag škodljivosti (tabela spodaj), naj se čebelar glede dodatnega zdravljenja posvetuje s pristojnim veterinarjem.

Primerno zdravilo za dodatno jesensko zdravljenje:

- VarroMed® (oksalna in mravljinčna kislina) ali
- po 1. oktobru Varidol® (amitraz) ali
- drugo zdravilo po strokovni presoji veterinarja VF NVI.

4. Zimsko zdravljenje

Ko v družinah ni zalege (predvidoma od konca novembra do 15. januarja, glede na geografsko območje), morajo čebelarji obvezno opraviti zimsko zdravljenje.

Za zimsko zdravljenje svetujemo:

- uporabo zdravila ApiBioxal® ali Oxuvar® (oksalna kislina) po navodilih proizvajalca zdravila oziroma veterinarja;
- če je pri zimskem zdravljenju v dveh do treh tednih odpadlo več kot 100 varoj, naj se čebelar posvetuje z veterinarjem VF NVI.

Več na:

<https://www.vf.uni-lj.si/podrocje/zdravstveno-varstvo-cebel>

O umetnem osemenjevanju čebeljih matic (II. del)

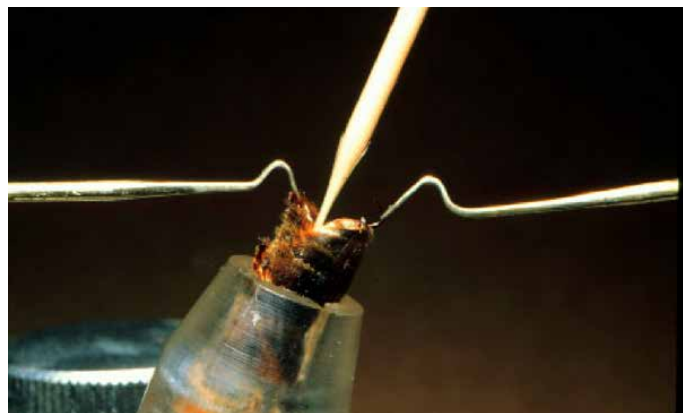
Članek je nadaljevanje prvega dela članka z istim naslovom, ki je bil objavljen v prejšnji številki 6/2023. Obravnava naslednjih 6 pogostih vprašanj o tehniki umetnega osemenjevanja matic.

Susan Cobey, Služba za osemenjevanje čebeljih matic Coupeville, Washington, ZDA (scobey@mac.com)

6. Katere so najpogostejše težave pri umetnem osemenjevanju čebeljih matic?

Dobra higiena in pravilne tehnike so ključnega pomena za uspeh. Pri začetnikih sta najpogostejši težavi poškodba in okužba. Troti se pri postopku pridobivanja semena s sprožitvijo spolne trobe pogosto iztrebijo in lahko marsikaj zamažejo. Paziti je treba na vzdrževanje dobrih higienskih razmer in se pri postopku izogibati onesnaženju z iztrebki. Postopek osemenjevanja je zelo kočljiv, in če se poškoduje matica, bodo rezultati slabi. Manipulacija (razpiranje zadka in nameščanje matice, izogibanje nožničnemu zatiču in vbizganje semena) mora potekati natančno in hitro. Matice imajo različno telesno zgradbo, zato se je treba pozanimati o teh rahlih razlikah in se jih zavedati.

Veliko pozornost je treba posvečati oskrbi matic, ravnanju z njimi pred osemenitvijo in po njej ter metodi vstavljanja brizge. Matica sporoča delavkam številne spremembe v svojem reprodukcijskem statusu – od tega, da je neoprašena, do tega, da je oprášena in da zalega. Te razlike so pri umetno osemenjenih maticah večje, zato je potrebno pazljivo vstavljanje brizge.

Osemenjevanje matic

7. Kateri vidik najpogosteje spregledamo?

Vzreja zadostne zaloge izbranih trotov do spolne zrelosti je lahko pomemben omejitveni dejavnik. Postopki vzreje matic so že izpopolnjeni in rutinski. Večina čebelarjev se

ni vajena enako pozorno posvečati vzreji trotov. V glavni sezoni se zdi, da je trotov v izobilju, vendar je njihovo število sezonsko pogojeno, prav oni pa so najdovzetenjši za povzročitelje stresa, kot so zajedavci in povzročitelji bolezni, nedohranjenost, ostanki akaricidov in pesticidov, neugodne vremenske razmere itd. Družina uravnava sezonsko populacijo trotov glede na številne dejavnike.

Za vzrejo trotov so potrebne močne, zdrave, dobro nahranjene družine. Družina lahko v glavni sezoni vzredi približno 2000 trotov, od katerih kakšna polovica ni spolno zrela. Troti spolno dozori dva tedna po tem, ko se izležejo, in dosežejo vrhunec pri treh tednih. Družine v stresu izločijo trote in pogosto vzredijo novo generacijo mladih trotov za prihodnost. Družine, na čelu katerih so starejše matice, običajno vzredijo in skrbijo za več trotov. V skrajnih primerih, ko so sezonski pogoji neugodni, brezmatične družine obdržijo trote in skrbijo zanje, čeprav je pri takšni metodi potrebno intenzivno delo.

8. Kako dolgo traja postopek?

Čas, potreben za postopek osemenjevanja, je odvisen od spretnosti osemenjevalca, kakovosti uporabljene opreme ter kakovosti in količine pridobljenega semena. Vedno je priporočljiva čezmerna vzreja matic in trotov, da zagotovimo zadostno zalogo in da lahko nadomestimo uničene osebkke. Potreben je čas, da izpilimo tehnike in se izurimo, če želimo obvladati to spretnost. Bistvenega pomena so tudi čebelarjeve veščine, potrebne za vzrejo in oskrbo neoprašeni matic in trotov. Sám postopek osemenjevanja poteka zelo hitro. Ko odzamemo seme, vbizganje semena in osemenitev matice traja samo nekaj sekund. Jemanje semena je dolgotrajno in zahtevno. Potreben čas je v glavnem odvisen od kakovosti in spolne zrelosti trotov. Na splošno velja, da uporabno seme dá približno polovica trotov. Velikokrat je treba seme zavreči zaradi onesnaženja ob silovitem sproženju spolne trobe. Nekateri troti mogoče niso spolno zreli, drugi pa preprosto ne dajo semena. Izurjen osemenjevalec lahko v petih urah dobi seme in osemi 50 matic. Običajni odmerek semena na matico je od osem do deset mikrolitrov. Jemanje semena in osemenjevanje lahko potekata ločeno. Napolnitev 100-mikrolitrske kapilare s semenom traja približno 40 minut.

Vsak trot dá približno en mikroliter semena. Ko pridobimo seme, lahko v eni uri osemenimo od 40 do 50 matic. Prav pride pomočnik, ki nosi matice na mizo in oskrbuje osemenjene matice po postopku, pri tem pa tudi vodi zapiske in označuje matice.

9. Kakšna je uspešnost?

Uspešnost je odvisna od dveh pomembnih dejavnikov: spretnosti osemenjevalca in čebelarских veščin v zvezi s pravilno oskrbo matic in trotov. Če predpostavimo, da je to strokovno znanje usvojeno, so lahko umetno osemenjene matice tako uspešne kot naravno oprasene matice ali bolj. Večja storilnost umetno osemenjenih matic temelji na sposobnosti izvajanja odbire in nadzorovanja vbrizganega odmerka semena. Življenjska doba in storilnost matice sta v glavnem odvisni od genske raznolikosti trotov, s katerimi se pari, in od količine semena, ki ga shrani v semenski mošnjici.

Oskrba umetno osemenjenih matic pred osemenitvijo in po njej vpliva na prehod semena v semensko mošnjico in storilnost matice. Trditev, da umetno osemenjene matice niso tako uspešne kot naravno oprasene, je brez podlage. Bolj kot način osemenjevanja, na storilnost matice vplivajo razlike v kakovosti oskrbe.

10. Kako dolgo lahko hranimo seme trotov?

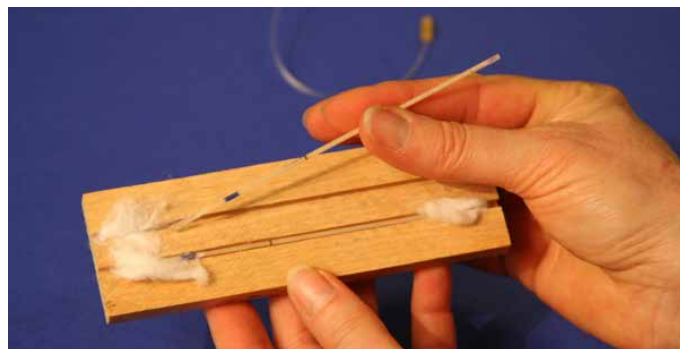
Seme trotov lahko na sobni temperaturi hranimo približno dva tedna, ne da bi bila okrnjena njegova vitalnost. Kratkotrajna hramba semena predstavlja ogromno prednost pri prevažanju semena in načrtovanju osemenjevanja. Vrsta uporabljenega razredčevalca in temperatura skladišča (to ne sme biti hlajeno) sta pomembna dejavnika, ki vplivata na vitalnost. Razvijajo tudi nove tehnike za dolgotrajno hrambo semena trotov nad lediščem. Napredek v tehnikah kriogenskega shranjevanja za dolgotrajno hrambo semena trotov zdaj omogoča zaščito ogroženih podvrst. Avtohtone podvrste, ogrožene zaradi prihoda škodljivcev in povzročiteljev bolezni ter uvoženih neavtohtonih podvrst, je mogoče ohraniti. Zaradi te zmožnosti so na voljo tudi edinstvena orodja za vzrejo in raziskovanje, kot je sposobnost dolgoročne odbire. Kriogeno shranjeno seme lahko hranimo brez časovne omejitve. So pa pri uporabi trenutnih tehnik opazne določene poškodbe semena. Zalega matic, osemenjenih s predhodno zamrznjenim semenom, ni dovolj strnjena, da bi bila družina gospodarna, zadostuje pa za obnovev moči družine. Raziskovanje na tem področju se nadaljuje, po svetu pa je veliko zanimanja za ustanovitev bank za čebeljo dednino.

11. Lahko zmešam seme več trotov?

Genska raznolikost povečuje moč družine. Seme številnih trotov, s katerimi se je parila matica, se po

naravni poti zmeša in shrani v semenski mošnjici. Zmožnost združevanja semena različnih trotov ima prednosti za namene vzreje, vendar tehnike do zdaj še niso bile izpopolnjene.

Naravno mešanje in prehajanje semena iz matičinih jajcevodov v semensko mošnjico je zapleten proces, ki poteka približno 40 ur. Pri tem se krčijo mišice matice ob pomoči Bresslauove črpalke (mišičja semenovoda) in posebne sestave tekočin v semenu in jajcevodih, dejavno pa se giba tudi matica sama. Tehniko homogenizacije trotovskega semena je težko izpopolniti, saj so repki semenčic zelo dolgi in krhki, seme pa je zelo židko, gosto in tesno prepleteno. Pri tehnikah mešanja so potrebni redčenje, mehansko gibanje in rekonstitucija semena, pri čemer izgubimo nekatere nujno potrebne sestavne dele. Pri rutinskem osemenjevanju lahko za odvzemanje semena združimo žive dejavne trote iz različnih virov v škatlo, v kateri se lahko prosto gibajo.

Kapilare s semenom, pripravljene za pošiljanje.

Foto: Susan Cobey

12. Kaj omogoča UO, česar naravno oprasovanje ne?

UO je učinkovito orodje za vzrejo, pa tudi za raziskovalne namene. Omogoča način za ustvarjanje posebnih in novih križancev, ki se po naravni poti ne pojavljajo. S semenom enega samega trota je možno oprasiti eno ali več matic, s čimer lahko osamimo točno določeno lastnost in dosežemo, da pride bolj do izraza. Druga skrajnost je, da lahko seme več sto trotov homogeniziramo in z njim osemenimo serijo matic. Dosežemo lahko različne stopnje parjenja v najožjem sorodstvu, vključno s »samooploditvijo«: parjenjem matice z njenimi lastnimi troti, in s tem dobimo različna razmerja. Iz semenske mošnjice ene matice lahko odvezemo seme in osemenimo drugo. Te možnosti nam omogočajo, da proučujemo kompleksnost čebel. Veliko prednosti omogoča tudi sposobnost shranjevanja semena na kratki in dolgi rok.

Vira:

Cobey, S. (2016): Instrumental Insemination of Honey Bee Queens - 12 Frequently Asked Questions. *American Bee Journal*, mar., str. 339–342.

Cobey, S. (2016): Introduction to Instrumental Insemination of Honey Bee Queens. *Bee World*, št. 93(2), str. 33–36.

Karakterizacija slovenskega propolisa v obdobju 2020–2022

Propolis je smolnata snov, grenkega okusa in močnega vonja po rastlinskih popkih, medu, vosku. Že v antiki so mu namenjali posebno pozornost. Čebelarji so opazovali čebele, kako so pred vhodom v svoje panje gradile steno iz propolisa. Beseda propolis izvira iz dveh besed: »pro« pomeni pred, »polis« pa mesto (Burdock, 1998). Rezultati, predstavljeni v tem članku, so nastali v okviru Programa ukrepov na področju čebelarstva v RS v letih 2020–2022, ki je bil financiran iz sredstev državnega proračuna in proračuna Evropske unije.

Tomaž Samec, svetovalec specialist za zagotavljanje varne hrane (tomaz.samec@czs.si)

Clavna funkcija propolisa v panju je ohranjanje sterilnega okolja v njem in preprečevanje nastanka bolezni v čebelji družini. Propolis deluje protimikrobno, protivirusno, protivnetno, proti tumorjem, čirrom, povzročiteljem bolezni in je dober antioksidant (Huang in sod., 2014). Izdelki iz propolisa se prodajajo kot prehransko dopolnilo, uporabni so v medicini in kozmetiki (Medić Šarić in sod., 2013). Obstajajo prizadevanja za grobo standardizacijo osnovnih količin nekaterih sestavin v propolisu, kar pa je zelo težavno, saj so med njimi ogromne razlike, kljub vsemu pa vsi kažejo podobno mikrobiološko dejavnost, ki je lahko posledica sinergijskega delovanja sestavin propolisa.

Kako nastane propolis in kaj je njegova vloga v čebelji družini

Vloga smole na popkih je, da jih zaščitijo pred negativnimi vplivi iz okolja. Nabiranje smole je naloga posameznih čebel, v glavnem po končanem pašnem obdobju. V času glavnih paš čebele dajejo prednost nabiranju medicinine, mane in cvetnega prahu. Največ smole naberejo čebele v času od avgusta do oktobra na iglavcih, topolih, brezah, vrbah, jelšah, divjih kostanjih, brestih in na koščičastih sadnih drevesih. Letni pridelek propolisa v posamezni čebelji družini je odvisen od podnebja, geografske lege, rase čebel, rastiinstva, moči čebelje družine, nagnjenosti k iskanju in nabiranju smol ter čebelarjeve tehnologije pridobivanja, znanja in izkušenj.

Čebele s propolisom prevlečejo notranje površine in tudi druge dele panja. Poleg tega s propolisom zamašijo reže in odprtine v panjskih delih, v krajih z zelo nizkimi temperaturami včasih celo zožijo žrela. Najbolj propolizirajo mesta tik ob žrelu. Čebele z njim razkužijo tudi celice, ki jih bo matica zaleгла, pritrjujejo premične dele v panju in ga dodajajo pri gradnji satja. S propolisom prevlečejo tudi vse vsiljivce, ki so jih pokončale v panju, s čimer preprečijo razpad teh organizmov in razmnoževanje klic v razpadajočem telesu vsiljivcev in okužbo družine (Jedlovčnik in Pušnik, 2011).

Raznolikost pridobljenih vzorcev propolisa v letu 2021

Foto: Tomaž Samec

Sestava propolisa

Do sedaj so identificirali več sto različnih sestavin propolisa. Glavne sestavine so fenolne spojine flavonoidi (flavoni, flavonoli in flavanoni) ter fenolne kisline in njihovi estri, ki so odgovorni za protivirusno in protivnetno delovanje propolisa. Naravni fenoli delujejo tudi kot antioksidanti. Najznačilnejše fenolne spojine propolisa so: pinocembrin, pinobanksin, fenetilni ester kavne kisline (CAPE), artepilin C, cimetna, kumarna, kavna, ferulna in izoferulna kislina ter krizin, galangin, kamferol in kvercetin (Huang in sod., 2014).

Pridobivanje propolisa

Propolis lahko pridelujemo priložnostno ali načrtno. Priložnostno zbrani propolis so čebele odložile v panjih, med vratci, na mreži, na podložnih palicah, na matični rešetki. Strganje tako iz omenjenih mest v panju opravljamo v hladnejših dneh, ko propolis ni več lepljiv. Vendar pa tak propolis vsebuje ogromno primesi (les, vosek, deli odmrlih čebel ...) in se kot tak ne sme uporabljati za izdelavo izdelkov iz propolisa.

Pri načrtnem pridobivanju uporabimo postopke in sredstva, s katerimi zagotovimo neoporečnost propolisa,

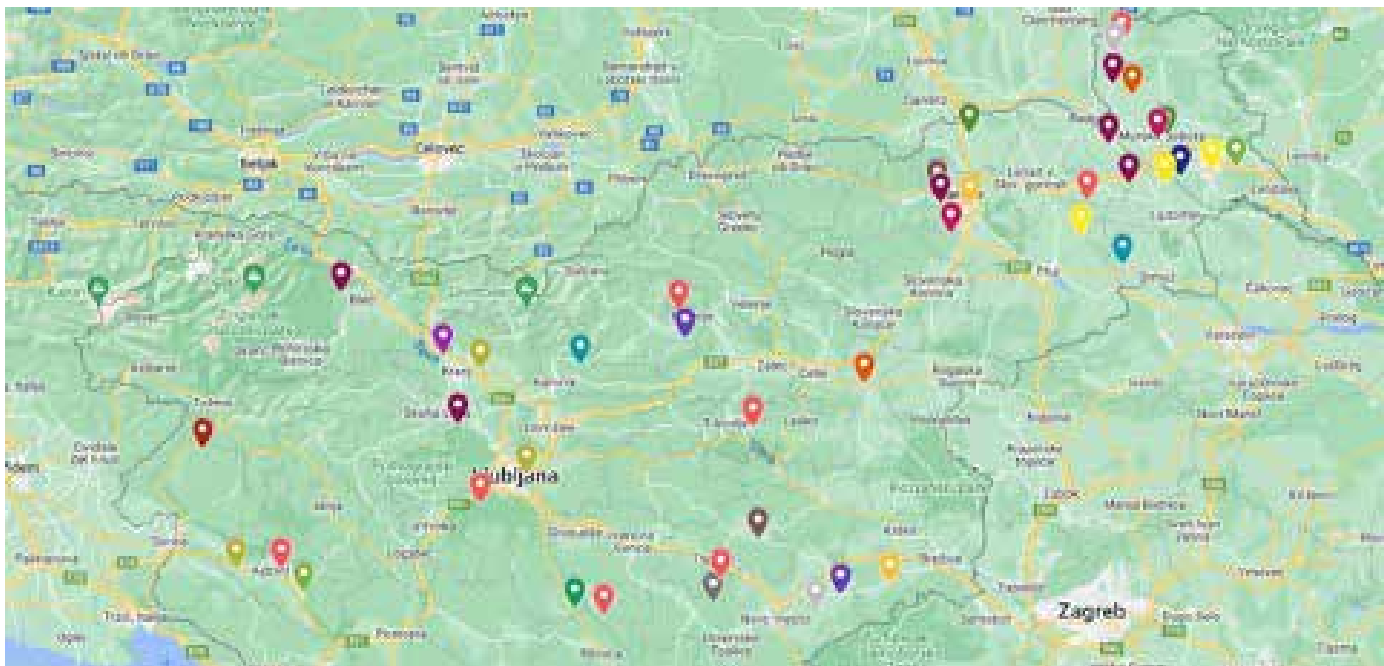

Foto: Tomaž Samec

Zbrani in analizirani vzorci propolisa v obdobju 2020–2022

in uporabimo materiale, ki so primerni za stik z živili. Tako namenske pripomočke vstavimo na mesta, kamor čebelja družina najraje odlaga propolis. To so mesta nad čebeljo družino oz. tik ob čebelji družini. Za načrtno pridobivanje propolisa je primeren vsak tip panja. Le čebelar mora imeti voljo in željo (Jedlovčnik in Pušnik, 2011).

Rezultati raziskave

V raziskavo karakterizacije propolisa smo vključili 60 vzorcev propolisa slovenskega porekla, pridelanega v letih 2019, 2020 ter 2021 iz 11 statističnih regij Slovenije. Analizirali smo 16 vzorcev pomurske regije, 13 vzorcev podravske regije, 6 vzorcev gorenjske regije, 6 vzorcev jugovzhodne regije, 5 vzorcev goriške regije, 5 vzorcev osrednjeslovenske regije, 4 vzorce iz savinjske regije, 2 vzorca posavske regije, 1 vzorec zasavske regije, 1 vzorec

obalno-kraške regije in 1 vzorec notranjske regije.

Vzorke propolisa smo pregledali in odstranili nečistoče (delčki čebel, vosek, les ...). Nato smo vzorce stehali in pripravili za analizo. Pred analizo smo vzorce senzorično ocenili, pri čemer smo ocenili videz, barvo in vonj.

Zbrani vzorci propolisa so bili že po samem videzu zelo različni, od finega prahu, prahu, drobnih zrn do večjih zrn. Prav tako so se zbrani vzorci propolisa razlikovali po barvi, od svetlo rjave, temno rjave in do svetlo rdeče. Deset vzorcev je imelo močan vonj, 44 srednje intenziven, 6 vzorcev šibek vonj. Vzorca z najbolj intenzivnim vonjem so izvirali iz podravske regije (4 vzorca), pomurske regije (3 vzorca), savinjske regije (1 vzorec), osrednjeslovenske regije (1 vzorec) in jugovzhodne regije (1 vzorec). Analize sestavin propolisa je opravilo podjetje Intertek GmbH iz Bremna (Nemčija). Uporabljena je bila metoda tekočinske kromatografije visoke ločljivosti z UV-detektorjem (HPLC-

Preglednica 1: Rezultati analize sestavin propolisa v letih 2020 in 2022

Snov	Št. vzorcev	Razpon vsebnosti snovi v %	Povprečna vsebnost snovi v %
p-kumarna kislina	60	0,20 do 3,15 %	1,42 %
ferulna kislina	60	0,14 do 3,11 %	1,35 %
pinocembrin	58	0,12 do 4,18 %	1,55 %
kavna kislina	58	0,11 do 0,63 %	0,31 %
fenetilni ester kavne kisline (CAPE)	51	0,10 do 1,19 %	0,48 %
krizin	49	0,11 do 3,83 %	1,33 %
apigenin	41	0,10 do 0,38 %	0,17 %
galangin	40	0,10 do 2,99 %	1,08 %
naringenin	26	0,11 do 1,05 %	0,37 %
kamferol	22	0,10 do 0,58 %	0,21 %
cimetna kislina	13	0,10 do 1,17 %	0,44 %
kvercetin	13	0,10 do 0,32 %	0,18 %

UV) (Popova in sod., 2007). Vzorci so bili analizirani tudi z bolj robustnimi spektrofotometričnimi metodami s Folin-Ciocalteuovo metodo, vsebnost skupnih flavonov ter flavolov je bila določena z aluminijevim kloridom, vsebnost flavanonov ter dihidroflavonolov pa z 2,4-dinitrofenilhidrazinom (Kamenšek, 2011).

Vsota določenih fenolnih spojin v vzorcih propolisa je bila v območju od 1,36 do 12,78 %, v povprečju 7,27 %. Največ fenolnih spojin je vseboval vzorec iz podravske regije, ki je imel srednje intenzivno izražen vonj. Najmanj fenolnih spojin je vseboval vzorec iz osrednje slovenske regije, prav tako s srednje intenzivnim vonjem. Med vzorci, pridelanimi v različnih regijah, ni statistično značilnih razlik v vsoti fenolnih spojin, variabilnost med vzorci znotraj regije je velika.

Zaključek

V propolisu so zelo značilne fenolne spojine, ki so značilne tudi za propolis, pridelan v Sloveniji. Vendar so vsebnosti fenolnih spojin, ki smo jih analizirali, majhne; pestrost zastopanosti fenolnih spojin pa je bogata. To je tudi dokaz, da čebele iščejo in nabirajo osnovne surovine smole na različnih rastlinah in dodaten dokaz biotske raznovrstnosti rastlinja v našem okolju.

Pridobljene rezultate iz analize je težko primerjati z drugimi študijami, saj ni uveljavljene standardne metode za določanje fenolnih spojin, ker se uporabljajo tudi različne ekstrakcije fenolnih spojin iz propolisa.

V letih od 2017 do 2019 je potekala podobna raziskava v okviru Programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2017–2019, ki je bil financiran iz sredstev državnega proračuna in proračuna Evropske unije, v kateri so bile določene fenolne spojine v propolisu.

Vsota določenih fenolnih spojin v zbranih vzorcih propolisa med leti je zelo primerljiva, v letih 2017–2019 je bila v območju od 0,81 do 13,71 %, v povprečju 5,19 %. V letih od 2020 do 2022 pa je bila vsota določenih fenolnih spojin v zbranih vzorcih propolisa prav tako primerljiva. Skupaj v letih 2020–2022 je bila v območju od 1,36 do 12,78 %, v povprečju pa 7,27 %. Zbrani in analizirani vzorci propolisa so pripomogli k dopolnitvi obstoječe zbirke podatkov, ki smo jih opravili v preteklem obdobju 2017–2019 in so osnova za podatkovno zbirko o vsebnosti fenolnih spojin v propolisu, pridobljenem na območju Republike Slovenije, ki jo je treba v nadaljevanju dopolnjevati in upoštevati pri pripravi morebitnih standardov propolisa na ravni EU.

Celotno poročilo raziskave je objavljeno na:

<https://www.czs.si/Upload/files/karakterizacija-skupnpkon%C4%8Dno.pdf> ◆

Viri:

- Burdock, G. A. (1998): Review of the biological properties and toxicity of bee propolis (propolis). *Food and Chemical Toxicology*, 39: 347–363.
- Huang, S., Zhang, C. P., Wai, K., Li, G. Q., Hu, F. H. (2014): Recent advances in the chemical composition of propolis. *Molecules*, 19: 19.610–19.632.
- Medić-Šarić, M., Bojić, M., Rastija, V., Cvek, J. (2013): Polyphenolic profiling of Croatian propolis and wine. *Food Technology and Biotechnology*, 512: 159–170.
- Jedlovčnik, N., Pušnik, V. (2011): Propolis. V: Zdešar P. (ur.): *Slovensko čebelarstvo v tretje tisočletje II*. Lukovica, Čebelarska zveza Slovenije: 351–362.
- Kamenšek, M. (2011): Spektrofotometrično določanje flavonoidov v slovenskem propolisu. *Izobraževalni center Piramida Maribor*, Diplomaska naloga, 72 str.
- Popova, M. P., Bankova, V. S., Bogdanov, S., Tsvetkova, I., Naydenski, C., Marcazzan, G. L., Sabatini, A. G. (2007): Chemical characteristics of poplar type propolis of different geographical origin. *Apidologie*, 38: 306–311.

Brezplačna analiza čebeljih pridelkov v sklopu uredbe Karakterizacija čebeljih pridelkov

ČZS zbira vzorce za brezplačno analizo čebeljih pridelkov. Analizirali bomo predvsem antioksidativno in protimikrobno učinkovitost medu in cvetnega prahu, vsebnost flavonoidov v propolisu ter metilina in skupnih beljakovin v strupu. Za analize potrebujemo vsaj 200 g sveže zamrznjenega cvetnega prahu osmukanca, 15 g propolisa, 1 g strupa in 700 g medu. V analizo lahko posredujete tudi pridelke lanske sezone. Za več informacij se obrnite na: ana.janzekovic@czs.si ali urska.ratajc@czs.si ali pokličite na 01/729 61 33.

Ana Janžekovič in Urška Ratajc, svetovalki specialistki za zagotavljanje varne hrane.

S pilotnim monitoringom našli 239 vrst čebel, med njimi tudi vrsto, ki je bila v Sloveniji opažena prvič

dr. Danilo Bevk (danilo.bevk@nib.si), Blaž Koderman, Danijel Kablar, dr. Rok Šturm, Nacionalni inštitut za biologijo

Ik pred svetovnim dnevom čebel smo na Nacionalnem inštitutu za biologijo predstavili rezultate monitoringa divjih čebel v Sloveniji.

Opraševalci zagotavljajo eno ključnih ekosistemskih storitev, to je opraševanje. Pomembno je tako za kmetijstvo, torej prehransko varnost, kot tudi za naravo oziroma biotsko raznovrstnost. Čeprav je očitno, da število in pestrost opraševalcev upadata, je upad v večini držav slabo dokumentiran. Padanje populacij opraševalcev ponekod že ogroža kmetijsko pridelavo. Pobuda EU o opraševalcih (2018) je zato države pozvala k izboljšanju znanja o zmanjševanju števila opraševalcev, njegovih vzrokih in posledicah, kar vključuje tudi razvoj monitoringa.

V Sloveniji smo zato leta 2020 začeli triletni pilotni monitoring divjih čebel. Potekal je na petih območjih, in sicer na Celjskem, med Mengšem in Kranjem, v okolici Cerkniškega jezera, na Ljubljanskem barju in v Ljubljani. Ker čebel ni možno določiti na terenu, smo jih morali uloviti in kasneje pregledati pod stereomikroskopom. Na vsakem območju smo imeli deset vzorčnih mest s petimi različnimi pastmi. Vzorčenje je potekalo dvakrat mesečno po 48 ur. Pasti so privabljal z barvo, ulov pa je bil veliko manjši, kot ga poznamo pri lovljenju žuželk s feromonskimi pastmi, tako da monitoring ni ogrožal populacij, smo pa dobili zelo dragocene podatke o divjih čebelah.

Našli smo 239 od 575 vrst divjih čebel (čmrljev in čebel samotark), ki so bile kadar koli najdene v Sloveniji. Na vseh petih območjih smo našli več kot 100 vrst čebel, največ v okolici Cerkniškega jezera (143). To pomeni, da kjer koli v Sloveniji že živimo, znotraj polmera nekaj

Foto: Blaž Koderman

V Sloveniji je bilo doslej najdenih 575 vrst čebele. Med njimi je tudi rumenkasta dolgorožka.

kilometrov okrog našega doma verjetno živi več kot 100 vrst čebel.

Našli smo tudi za Slovenijo novo vrsto čebele, in to v Ljubljani, na vrtu Kmetijskega inštituta Slovenije. To kaže na to, da bi z dodatnimi raziskavami gotovo našli še kakšno pri nas neodkrito vrsto. Hkrati pa bi ugotovili tudi, koliko od 575 vrst, ki so bile doslej najdene pri nas, v Sloveniji dejansko še živi. Zaradi sprememb v okolju so nekatere gotovo že izginile.

Ker je monitoring potekal tri leta zapored, smo lahko primerjali tudi število čebel med leti. Drugo leto (2021) je bilo število najmanjše, predvsem na račun čmrljev, ki jih je bilo kar petkrat manj kot leto prej. To je bilo leto, ki se ga čebelarji dobro spomnijo po izjemno deževni pomladi. Verjetno je zelo slabo vreme in posledično slabo medenje negativno vplivalo na gnezdenje čmrljih matic. Naslednje leto so si populacije čmrljev že precej opomogle.

Pilotni monitoring je dal dragoceno informacijo o trenutnem stanju divjih čebel na proučevanih območjih. Pravo vrednost pa podatki dobijo šele z rednim, dolgoletnim monitoringom. Monitoring sam po sebi sicer še ne prispeva k varovanju, a je vseeno nujen za naravovarstvena ukrepanja. Dobro poznavanje stanja je pogoj za ukrepanje in nato spremljanje učinkovitosti ukrepov. Najdražji so ukrepi, ki niso učinkoviti, pa tega niti ne vemo. Izogibati se torej moramo ukrepanju na pamet, to pa je možno le, če poznamo in razumemo stanje in procese v naravi.

Podatki o projektu

Projekt Ciljnega raziskovalnega programa »CRP 2019« Zasnova metodologije monitoringa divjih opraševalcev v Sloveniji (VI-1938, 1. 11. 2019–31. 3. 2023) so financirali Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije, Ministrstvo za naravne vire in prostor in Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Vodja projekta: Nacionalni inštitut za biologijo.

Parterja: Prirodoslovni muzej Slovenije in Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Embalaža kot dodana vrednost za čebelarja

Embalaža ima poleg zaščite živila tudi estetski in informacijski pomen. S teh dveh vidikov je pomembno, da embalaža kupcu pusti pozitiven prvi vtis, saj je sredstvo za sporazumevanje med proizvajalcem in potrošnikom. Je tudi motivator nakupa izdelka in predstavlja ime proizvajalca, hkrati pa je ogledalo podatkov o vsebini, kakovosti in lastnosti izdelka. Pri kozarcu za med ima embalaža še poseben pomen, saj lahko vpliva na prepoznavnost medu slovenskega porekla.

Mojca Pibernik, svetovalka specialistka za ekonomiko čebelarjenja (mojca.pibernik@czs.si)

blika in barva embalaže lahko potrošnika spodbudita k nakupu izdelka, saj se potrošniki običajno odločajo za izdelek, ki na polici izstopa, kar lahko dosežemo z dovršenim oblikovanjem in privlačnimi barvami. Lahko pa na izstopanje vpliva tudi posebna oblika, ki je splošno prepoznavna. Zaščiten kozarec za med že na prvi pogled loči med slovenskega porekla od uvoženega. Vanj se sme točiti le med, pridelan v Sloveniji zaradi česar se bo potrošnik hitreje odločil za nakup, saj po 15 letih rabe na trgu, kupci kozarec prepoznajo kot embalažo v kateri je med slovenskega izvora. Prav tako je med v tovrstnih kozarcih podvržen internemu nadzoru, kar kupcu zagotavlja, da je kupil izdelek domačega porekla in mu daje tudi občutek varnosti. To dodano vrednost pa imajo tudi prelepke za med z zaščiteno geografsko oznako in zaščiteno označbo porekla, ki vključujejo znak kakovosti in označujejo med, vključen v sheme kakovosti. Raziskave so namreč pokazale, da je kakovost za kupca pomembnejša od cene.

Kakovosten izdelek si zasluži privlačno embalažo

Pravilna izbira embalaže je lahko dodana vrednost izdelka, ki ga prodajamo. Med slovenskih čebelarjev ter drugi čebelji pridelki so zagotovo kakovostni pridelki, ki si zaslužijo privlačno embalažo. Potrošnik je za tovrsten pridelek pripravljen odšteti višji znesek, saj med

v kozarcu za med slovenskega porekla, prepozna kot visoko kakovosten izdelek.

Konkurenčnejši nastop na trgu

Če čebelar med prodaja v zaščitenem kozarcu, potrošnikom sporoča, da se zaveda pomembnosti embalaže in da je predan kakovosti ter poreklu svojega medu. Prav tako je pomemben vizualen nastop na trgu, saj je zaščiten kozarec estetsko privlačnejši od plastične in druge steklene embalaže, zato se bo potrošnik zanj lažje odločil. Trajnostno naravnani potrošnik in potrošnik, ki daje večji poudarek na poreklo in kakovost, s tem prepozna med slovenskega izvora v estetsko dovršeni embalaži in se tako lažje odloči za nakup.

Najpogosteje se med prodaja v 900-gramskih kozarcih, vendar pa lahko med prodajamo tudi v manjših kozarcih. Po mnenju Briana Wansinka, ki je raziskoval vedenje potrošnikov, ljudje izdelke v embalaži z manjšo količino podzavestno ocenjujemo kot več vredne od izdelkov v večjih embalažah, zaradi česar smo zanje pripravljeni odšteti več. Poleg stalne ponudbe medu v 900-gramskih kozarcih, lahko čebelar ponudi med v kozarcih za 450 g in 250 g, v razvoju pa je tudi 700-g kozarec za med slovenskega porekla. S tem lahko čebelar dvigne višino svojega prihodka, saj enako količino medu proda po višji ceni. Če svoj med ozaljša z izstopajočo nalepko za med, lahko svoj izdelek loči od ostalih in tako hitreje pritegne kupca.

Darilna embalaža

Manjša embalaža je zaradi ličnosti in priročnosti primerna za darilno ponudbo s katero lahko pritegnemo marsikaterega kupca. S tem se bo razširil krog potrošnikov, ki bodo izdelke kupovali, saj so med in ostali čebelji pridelki lahko primerno darilo tako za družinske člane, prijatelje in poslovne partnerje. Ko gre za darila, ima embalaža še posebej velik pomen, saj izdelku daje dodano vrednost s privlačnejšim izgledom in večjo dovršenostjo izdelka. Če smo vsaj malo izvirni pri izdelavi darilne embalaže, lahko za majhen vložek

iztržimo mnogo več, kot bi iztržili sicer. Tipičen primer dobre prakse je prodaja medu v kompletu z ostalimi čebeljimi pridelki in izdelki kot so cvetni prah, propolis, medeno žganje ali pa izdelki lokalnih proizvajalcev kot so recimo zeliščarji, ekološki kmetje, izdelovalci domače kozmetike in drugi lokalni podjetniki. Tako paketek lahko vsebuje med in domači čaj ali pa zeliščno mazilo, naravno milo, izdelke za nego kože oziroma katerikoli izdelek, ki ga ponuja lokalni trg. Pripravimo lahko tudi darilni paketek več vrst medu v manjši embalaži ali pa pripravimo medeno košarico, kamor vložimo več vrst čebeljih pridelkov.

Foto: Arhiv ČZS

Primer darilne embalaže

Katero vrsto darilne embalaže izbrati

Med in drugi čebelji pridelki so naraven izdelek, ki se bo tudi najbolje prodajal v embalaži naravnega videza. Tako je še posebej primerno, da izbiramo kartonasto ali leseno embalažo, ki deluje naravno in je trajnostno naravnana. Pomembno je, da izbiramo oblike, ki so preproste in hkrati nosijo sporočilo za uporabnika, prav tako je priporočljivo, da je potisk preprost, kot tudi oblika pisave. Če bosta embalaža in etiketa prijetnega videza, bo potrošnik za izdelke pripravljen odšteti več, sami izdelki pa se bodo tudi lažje prodali.

Pomembno je, kako zapakiramo svoje izdelke

Ko se odločamo, kam bomo svoje izdelke in pridelke zapakirali, je zelo pomembno, za kaj se odločimo, saj s tem lahko vplivamo na nakupno odločitev potrošnika. Privlačnost in estetski videz embalaže bosta hitreje pritegnila potrošnika, prav tako je pomembno, da potrošnik povezuje embalažo s kakovostjo in izvorom izdelka, kot je to primer pri kozarcu za med slovenskega porekla. Zaupanje potrošnika bo omogočilo, da se bo za nakup vračal in izdelke priporočil svojemu krogu poznanstev, kar pomeni, da se bo povečala prepoznavnost naše znamke na trgu in posledično povečala prodaja.

Več o embalaži na sejmu Agra

Letošnji strokovni del sejma Agra, ki bo potekal 27. avgusta v Gornji Radgoni, bo obarvan s tematiko embalaže in njenega pomena za potrošnika. Razprava bo vključevala predstavnike stroke trženja in tržnega komuniciranja, proizvajalce embalaže, idejne snovalce zaščitenege kozarca za med in koordinatorko projekta promocije medu iz EU shem kakovosti. Slovenski med z geografsko označbo. Javnosti si želimo predstaviti pomen, ki ga nosi embalaža za potrošnika in kaj vpliva na nakupno odločitev posameznika. Prav tako bomo predstavili 700-g kozarec za med, novost na našem tržišču.

Viri:

Kolarič, V. (2019): *Vpliv grafične podobe embalaže na potrošnika*, diplomsko delo.

Lah, K. (2016): *Vpliv trajnostnih vidikov embalaže na nakupne odločitve potrošnikov*, diplomsko delo.

Wansink, B. (2010): *Mindless eating: Why we eat more than we think*.

Foto: Arhiv ČZS

Čebelarjeva opravila v juliju in avgustu

V suhem vročem poletju je pomembna oskrba čebel s svežo neoporečno vodo.

Klavdijo Babič (klavdijo.babic@siol.net)

Po zadnjem točenju sem zaključil čebelarstvo sezono in začel novo. Če je bila sezona dobra in sem vzredil dovolj rezervnih družin, pomladil matice, zamenjal zadostno število satja in ga nadomestil z novim, so to dobri temelji za naslednjo sezono. Dan se krajša, čebele se pripravljajo na zimo. V poletnem času je na Obali veliko sončnih dni z dnevnimi temperaturami več kot 30 °C. Do sredine avgusta je iz leta v leto huje. V drugi polovici avgusta je dan že občutno krajši, vročina običajno popusti, pade nekaj dežja, zato gre po tem datumu na bolje. Najtoplejši mesec v letu z najmanj padavin je julij. Dežja skoraj ni ali je kratkotrajen in navlaži le prah na izsušeni zemlji. Struge rek in potokov se izsušijo. Še huje je tam, kjer so kraška porozna tla. Nekoliko boljše je, kjer so flišna nepropustna tla. Rastline, ki cvetijo v tem obdobju, izločajo nekaj nektarja in cvetnega prahu le zjutraj. Posledično čebele ne najdejo hrane niti za najnujnejše potrebe, zato je to obdobje najbolj stresno za čebelje družine. S pregledi družin v tem času jim povzročamo dodaten stres, zato preglede skrajšam, kolikor je možno. Osredotočim se predvsem na zagotavljanje zadostne količine hrane in zatiranje varoj. Po točenju le v nujnih primerih zjutraj na hitro opravim preglede. Ničesar ne nastavljam na stojala, saj s tem hitro izzovem rop, ki ga zelo težko zaustavim.

Oskrba z vodo

Še posebej v suhem vročem poletju je pomembna oskrba čebel s svežo neoporečno vodo. Na obeh stojiščih imam v bližini izvir vode, ki le redko presahne. Zato vodo nastavim le po potrebi. Voda je za čebele tudi hrana, saj z njo dobijo potrebne minerale. Ne potrebujejo je le za pitje, z vodo oskrbujejo zalego ter hladijo panj. Vode ne sme nikoli zmanjkati, razmislite koliko družin imate in koliko vode potrebujete.

Zadnji temeljit pregled družin

Slabiči in družine s starimi oslabeledimi maticami tega obdobja ne preživijo, zato jih je treba oskrbeti že v juniju ali dokler je v naravi prisotna paša. Pred zadnjim točenjem medu v začetku julija opravim še zadnji temeljit pregled družin. Takšen pregled po točenju bi pomenil večjo nevarnost za ropanje. Sedem dni pred tem pregledom vstavim vsem panjem testne vložke, s katerimi

preverim naravni odpad varoj. Brezmatična družina je takoj izpostavljena ropu. Če je družina še močna, zalego s čebelami iz plodišča premestim v medišče in matično rešetko pokrijem s časopisnim papirjem, ki ga nekoliko natrgam. Višek medenih satov iz medišča odvezam in iztočim. V plodišče vstavim rezervno družino z drugega stojišča. Zgornja brezmatična družina se postopoma združi s spodnjo. Enako ravnam, če najdem oslabiljeno družino, le da tej uničim matico. Če najdem brezmatično družino v narejencu, tega zaprem, ometem, izpraznim in očistim. Enako ravnam s šibkimi družinami v gospodarskih panjih. Čebele vletijo v sosednje panje. Kadar ob pregledu ugotovim, da je gnezdo pomaknjeno ob steno panja, ga prestavim v sredino. Če ostane v gnezdu še kakšen deviški nezaležen sat, ga odstranim. Če ga matica med pašo ni zalegla, ga tudi kasneje ne bo. Na podlagi pregleda testnih vložkov si na panjski list zapišem število naravno odpadlih varoj. Na podlagi teh podatkov se z veterinarjem dogovoriva za strategijo zatiranja varoj. Na panjski list si zapišem še količino hrane v plodišču ter število zaleženih satov. Na podlagi podatkov spremljam moč družine. Če določena družina prehitro izgublja moč, iščem vzroke. Najpogostejši vzroki so prevelika napadenost z varojami, slaba matica ali pomanjkanje hrane. Družine, ki sem jih prepeljal na lipovo oziroma kostanjevo pašo, ob zaključku paše pripeljem domov. Točenje opravim doma.

Še zadnje točenje in polnjenje medu

Upam, da bomo po katastrofalni pomladi le iztočili nekaj lipovega, kostanjevega ali gozdnega medu.

Zadnje točenje medu opravim v začetku julija, ko se posamezna paša zaključi in so bile vse družine na stojišču predhodno pregledane ter gnezda urejena. Med je zrel, ko tehtnica tri dni ne kaže več donosov oziroma so ti minimalni. Zavedam se, da je zadnje točenje velik stres za čebeljo družino. Točim le iz medišč. Plodišče je še posebej v tem obdobju svetišče, v katero ne posegam. Medene sate iz medišč odvezam zgodaj zjutraj, ko je v naravi še nekaj paše in so pašne čebele zaposlene. Odvzemanje satov mora biti hitro, da se v čim krajšem času zaključi. Ometene sate odlagam v zaboj, ki je pokrit. Ko je zaboj poln, ga takoj odnesem v avtomobil. S tem preprečim, da ga čebele zavohajo in začnejo oblegati. Predvsem v brezpašnem obdobju se dogaja, da začnejo čebele hitro stikati okoli ometenih satov, ki jih vstavljam v zaboj.

Obnašajo se, kot bi želele zaščititi odvzete medene sate in preprečiti, da jih odnesem. Če se obleganje stopnjuje, je treba odvzemanje satov prekiniti in delo nadaljevati naslednji dan, saj bi z nadaljevanjem dela lahko povzročil množični rop. Tudi pri točenju je treba biti pozoren. Točilnica mora biti zaprta, prav tako vse orodje in posoda, ki jo uporabljamo pri točenju. Iztočene sate vračam v panje zvečer, da jih čebele čez noč očistijo. Med ob točenju najprej precedim z dvoslojnim cedilom, s katerim odstranim predvsem voščene delce ter morebitne čebele, ki se lahko znajdejo v točilu. Precejeni med pretočim v večje posode iz nerjavečega jekla. Čez približno dva tedna se med umiri, vsi drobni delci in pena se dvignejo na površje, kar nato posnamem. Pred polnjenjem v kozarce izmerim vsebnost vode in elektroprevodnost ter med senzorično preverim. Na podlagi tega določim vrsto medu. Če gre za mešani med in o vrsti medu nisem prepričan, zaprosim za strokovno pomoč na ČZS. Ker sem v shemi SMGO, odvezamem za vsak lot štiri 250-gramske kozarčke medu, ki so shranjeni še šest mesecev po datumu veljavnosti. Na vsak sod napišem lot ter vrsto medu. Po končanem točenju izpolnim še smernice. S tem sem izpolnil pogoje, da lahko začnem polnjenje in prodajo medu. Uporabljam izključno kozarce za med slovenskega porekla ter prelepke tega sistema.

Krmljenje čebel

Da stres omilim, še isti večer po odvzemanju medenih satov čebele nakrmim z 1 l sladkorne raztopine v razmerju 2 : 3 v korist sladkorja. Krmljenje nadaljujem, dokler zaloga hrane ne doseže med 5 in 8 kg. V pomoč mi je panjska tehtnica. To težo vzdržujem celo poletje. Za vzdrževanje omenjene teže je treba v najhujši brezpašni dobi čebele krmiti vsak drugi dan z 1 l sladkorne raztopine. Težava nastane, ko grem na dopust. En teden pred dopustom krmim čebele vsak dan, da s tem povečam zalogo hrane. Družinam z nezadostno zalogo pred dopustom vstavim v medišča 5-litrskane kantice, iz katerih čebele s pomočjo cevki postopno jemljejo hrano. Z zadostno količino hrane, predvsem dokler je v panjih še dovolj cvetnega prahu, matice nadaljujejo zaleganje. Težava nastane predvsem kasneje, ob nastopu hude vročine in pomanjkanju cvetnega prahu. Takrat se kljub krmljenju zalega zmanjša na najmanjšo možno mero. Do konca avgusta pazim, da je v čebeljih družinah 8 kg medu. V zadnjih letih je vreme v septembru stabilno. Čebele na ta način naberejo še nekaj kilogramov hrane, kar zadošča za prezimitev.

Zatiranje varoj

Zatiranje varoj je v poletnem času za čebelarje po zakonu obvezno. Za zatiranje varoj v glavnem uporabljam

kombinacijo ekoloških zdravil. Zdravila prevzamem pri veterinarju, ki mi izda napotke o uporabi. Podpisano potrdilo in račun o izdaji zdravil mi veterinar spne v veterinarski dnevnik. Na Obali začnejo čebele trote odstranjevati iz panjev že v začetku julija, takoj po končani paši. Ko ni več trotove zalege v panjih, gredo vse varoje v čebeljo zalego, zato je ta bolj obremenjena. Zimske čebele se polegajo avgusta in septembra, zato je pomembno, da pravočasno začnem zdravljenjem.

Zatiranje začnem čim prej, še pred 15. julijem, pri vseh družinah ne glede na napadenost z varojami. Začnem po krmljenju, ko imajo vse družine na stojšču zadostno količino hrane. Pred zatiranjem vstavim vsem panjem testne vložke. Na podlagi varoj v trotovini in naravnega odpada ugotavljam uspešnost zatiranja. Vse potrebne podatke zapišem v veterinarski dnevnik. Že vrsto let opažam, da v vročih poletnih dneh večjega odpada varoj ni. Odpad varoj se poveča. Ko vročina popusti, in jih je v jesenskem času vedno več.

Vse o zatiranju varoj si lahko preberete v članku *Strokovno navodilo za izvajanje ukrepov za preprečevanje varoze pri čebeljih družinah za leto 2023, na 196 strani.*

Ukrepi v brezpašnem obdobju

Po končani paši postanejo troti nepotrebni porabniki hrane, zato jih čebele iz panjev izženejo. Zgodi se, da v večini družin trotov ni več, so pa tudi družine, ki še vedno zadržujejo trote. Na te družine sem še posebej pozoren. Te panje si označim. Velika verjetnost je, da v teh družinah z matico nekaj ni v redu in jo bodo najverjetneje preglele. Zgodi se, da se nova matica zaradi pomanjkanja trotov ne opravi in v panjih najdem zgolj trotovo zalego. V tem primeru panj zaprem in čebele ometem, da si izprosijo prostor v sosednjih panjih. Panj izpraznim in očistim.

Rop čebelje družine

Najpogostejši vzrok za rop je brezmatičnost ali oslabela družina. Da preprečimo rop po končani paši zožimo žrela. Vstavimo predor za preprečevanje ropa ali žrelo zožim na širino ene čebele. Zvečer, ko čebele ne oblegajo več panja, družino na hitro pregledam. Če je družina brez matice, ji ni pomoči. Čebele lahko ometem in panj zaprem. Če je matica še v panju razmislimo ali je družino še smiselno reševati, panj zaprem in ga odnesem na drugo stojšče. Panjev, v katerih so družine propadle ali bile izropane v brezpašnem obdobju, spraznimo satje in jih očistimo, ni pa jih smiselno napolniti z novimi družinami, saj bi lahko hitro postale tarče roparic. Napolnim jih šele spomladi.

Poletje je tudi obdobje, ko si večina privoščiči zasluženi dopust. Želim vam lepe počitnice.

»Čebele te res osvojijo s svojo vrhunsko organizacijo.«

Slavko Šiško je ekološki čebelar na Raki. Je član čebelarskih društev Kostanjevica na Krki in Raka. Čebelariti je začel leta 1987, s 17 leti, ko mu je zdaj že pokojna čebelarka Slava Račič dala prvi roj, drugega je našel sam, tretjega pa je dobil od čebelarja Tineta Vodopivca. Čebele so ga vedno navdihovale, in to ga je spodbudilo k študiju veterine.

Mara Golob Meserko (mara.golobmeserko@czs.si)

Foto: Mara Golob Meserko

Ste že od začetka ekološki čebelar ali ste se za to odločili kasneje?

Ne, ekološki čebelar sem postal leta 2012.

Je bilo pri prehodu na ekološki način čebelarjenja kaj takega, kar vam je predstavljalo težavo?

V bistvu ne, saj sem ves čas že čebelaril na ekološki način. Vedno sem se izogibal tistih trdih strupov, ki so bili včasih na trgu, neznanih palčk in podobno. Tako da je bil prehod zgolj formalnost. Če sem že tako ali tako čebelaril na tak način, zakaj potem ne bi imel tudi uradnega potrčila, kar pa je tudi z vidika trženja potem boljše.

Vidite v ekološkem čebelarjenju prednost in bi ta način priporočili tudi drugim konvencionalnim čebelarjem?

Sam tudi drugače, kar se tiče samooskrbe, delam zelo ekološko. To se mi zdi tudi edina prihodnost za človeštvo. Predvsem, da se obnašamo naravnim zakonom primerno. Seveda, da se velikih populacij ne bo nikoli dalo nahraniti brez konvencionalne proizvodnje hrane, ampak tisti, ki damo malo več na svoje zdravje in pa na počutje živali, pa vemo, da je zagotovo prijaznejši ekološki način. Prihodnost vidim v ekološkem čebelarjenju.

Foto: Mara Colob Meserko

Dodatni pogoji, ki jih postavlja ekološko čebelarjenje, so čisto samoumevni, jasno, da se tega držimo in niso nobena težava.

Na kakšen način zatirate varoje?

Zdravljenje izvajam takrat, ko je res nujno. Proti varozji že vrsto let, v času kostonjeve paše, uporabljam izolacijo matice na sat ali dva. Se pravi, da omejim zalego, da se potem do točenja vsa ta zalega poleže, po točenju pa oblikujem iz primernih satov gnezdo, izpustim matico in uporabim zdravilo na osnovi oksalne kisline, da jih popršim. To je za poletno zdravljenje. Vse tiste sate, ki ostanejo od zalege, uporabim za oblikovanje rezervnih družin in jih obvezno dam na neko drugo lokacijo. Če je zalege malo, pa sate preprosto zamrznem in potem vrnem čebelam, da jih očistijo. Zamrzovanje se mi zdi še najnaravnejši način ubijanja varoj. Tam dva, tri dni v zamrzovalniku ne bo nobena varoja preživela v pokriti zalegi. Ta način uporabljam tudi jeseni, za zimsko zdravljenje. Tega izvedem zelo zgodaj, tam konec

oktobra, začetek novembra, k čemur pripomore tudi lokacija čebelnjaka, ki je obrnjen na zahod. Z leti se mi je potrdilo, da matice praviloma prej nehajo zalegati, tako da imam nekje do konca oktobra v panju samo še kak sat z malo pokrite zalege. In takrat tisti sat vzamem ven, dam v zamrzovalnik, oblikujem gnezdo in hkrati ocenim zalogo hrane, krajne polnejše sate premaknem bolj v sredino, hkrati pa gnezdo zmanjšam na največ osem satov. To za zimo zadostuje. Tako se izognem praznim satom in družino prisilim, da oblikuje gručo na dovolj polnem satju s hrano, tako da ni nobenih težav s preživljanjem zime.

Katere pridelke pridelate?

Če so leta ugodna, spomladi pridelam cvetlični med. Z močnimi družinami pred preostalim cvetenjem skušam pridobiti med divje češnje. Ta med je zares tak butični, predvsem zaradi butične količine. Potem pridelam tudi lipov in kostonjev med. Na drugi lokaciji na Raki pa še akacijev med.

Pridelam tudi cvetni prah in propolis. Včasih sem sicer prah več smukal, vendar zdaj z vidika cene in pa tudi časa smukam bolj za lastne potrebe in nekaj malega zamrznem za določene stranke, ki ga iščejo. Tudi vosek pridelam le za lastne potrebe, za satnice. Vosek dam v predelavo podjetju, kjer je zagotovljena ekološka linija.

Kdo so odjemalci vaših pridelkov, medu?

Med prodam večinoma doma. Zadnje leto so precej medu kupovali javni zavodi iz Celja in Sevnice. Je pa tako, da ljudje, ki so zadovoljni s pridelkom, tega priporočajo tudi drugim, in tako se potem ta mreža širi. Seveda bi se dalo še več narediti na trženju, ampak sem omejen s časom. Imamo svojo označbo oz. grafično podobo in spletno stran, ki dodatno pripomore k prepoznavnosti vsaj na daljši rok. Zdi se mi pomembno, da je izdelek prepoznaven tudi na zunaj, da se potem kupci lažje orientirajo.

Kaj menite o shemah kakovosti?

Menim, da je prav, da so tisti podatki, ki so predpisani, tudi navedeni na medu. Pomembno se mi zdi, da se označi zares to, kar je, da ni dvoumnih označb, sploh kar se tiče porekla medu. Predvsem pri opredelitvi medu iz EU in izven, ta označba praktično ne pomeni nič in je čisto zavajanje kupca.

Kako se kot ekološki čebelar počutite ob izjavah o ponarejenem medu na trgu?

Te konkurence se seveda ne bojim, se mi pa zdi problematično, da se to sploh ponudi potrošniku. Poskusi ponaredb vedno so in vedno bodo. To so goljufije, ki se ne spodobijo. Kupec ob nakupu pričakuje, da je artikel tak, kot na embalaži piše, da je.

Hinko Smrekar v Slovenskem čebelarju

Letos se spominjamo rojstva velikega slovenskega umetnika Hinka Smrekarja. Bil je mojster virtuozne risbe, ustvaril je približno 2000 del, pretežno karikatur, satir in knjižnih ilustracij, je začetnik stripa na Slovenskem. Tako kot Maksim Gaspari, ki smo ga predstavili v letošnji januarski številki, je sledi svojega dela pustil tudi v Slovenskem čebelarju.

Verena Štekar-Vidic, Čebelarški muzej Radovljica, (verena.vidic@mro.si)

Hinko Smrekar se je rodil 13. julija 1883 v šempetrskem predmestju Ljubljane. Po potresu 1895 se je družina preselila v Kranj. Hinko je zgodaj kazal nadarjenost za risanje, bil pa je tudi odlični gimnazijski učenec. Ker je imel možnost dobiti štipendijo, se je vpisal na študij prava v Innsbrucku, nato na Dunaju. Študij je nazadnje opustil in se odločil za samouško in samostojno umetniško pot. Bil je poliglot z veliko humanističnega znanja. Na Dunaju se je srečeval s člani umetniškega društva *Vesna* in sprejel njihov moto *ustvarjati iz naroda za narod*. Uveljavljali so risbo, knjižno ilustracijo, reproduktivno grafiko, širili vizualno časopisno komunikacijo in ideje v obliki časopisnih karikatur, razglednic, voščilnic idr. Smrekarjevo delo je bilo ustvarjalno bogato, a težko za preživetje, njegovo življenje pa je dodatno pestila še bolezen. V okupirani Ljubljani med drugo svetovno vojno ni skrival svoje svobodoljubne narave. Satirične risbe, ostre pamflete in karikature je javno širil med ljudmi, tudi v italijanščini. Dne 29. septembra 1942 ga je fašistična patrolja aretirala v bližini njegovega doma (»vila Kurnik«) na Alešovčevi ulici, ker je imel pri sebi uporniški list *Radio vestnik OF*. Dva dni zatem je bil brez sodbe ustreljen v Gramozni jami.

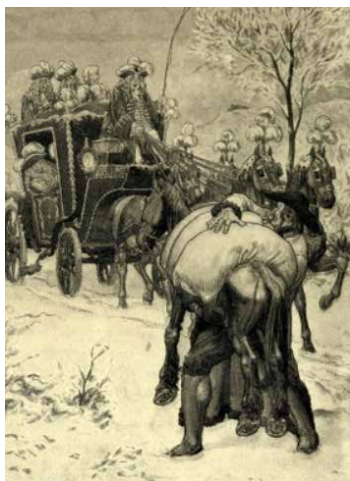

Foto: Fran Vesel

Ilustrator Elo Justin je v časopisu *Jutro*: ponedeljska izdaja iz 2. novembra 1942 osmrtnico za Hinka Smrekarja skrnil v rebusu.

Smrekarjevo delo so ilustracije, karikature, portreti, satire v revijah *Dom in svet*, *Vrtec*, *Naš rod*, v satiričnih listih *Jež in Osa*, *Kurent*, zagrebške *Koprive*, v reviji *Ilustracija*, v *Vodnikovih pratiki*, *Koledarju družbe sv. Mohorja*, *Mladiki*, *Ilustriranem Slovencu*, reviji *Posebna izdaja* idr. Ilustriral je tudi slovenske ljudske pesmi. Vrhunske so ilustracije za Levstikovega *Martina Krpana z Vrha*, ki je izšel leta 1917. Ilustriral je med drugim knjigo *Ptički brez gnezda* Frana Milčinskega, zbirko humoresk *Zaplankarji* avtorja Jožeta Vovka, *Sto basni za otroke* in *Zadružni koledar*. Izdelal je ovitke tudi za Cankarjeva dela (npr. *Hlapec Jernej*, *Gospa Judit*, *Milan* in *Milena* idr.). Po naročilu Prve slovanske tovarne igralnih kart v Ljubljani je v letih 1910 in 1911 ustvaril *Slovanski tarok*, njegovo zadnje dokončano delo so bile risbe, podobe in inicialke za zbirko *Sedem Andersenovih pravljic za šegave modrijane in modrijančke* leta 1940.

Iz Fran Levstik, Martin Krpan z Vrha, Ljubljana 1917, dostopno na dlib

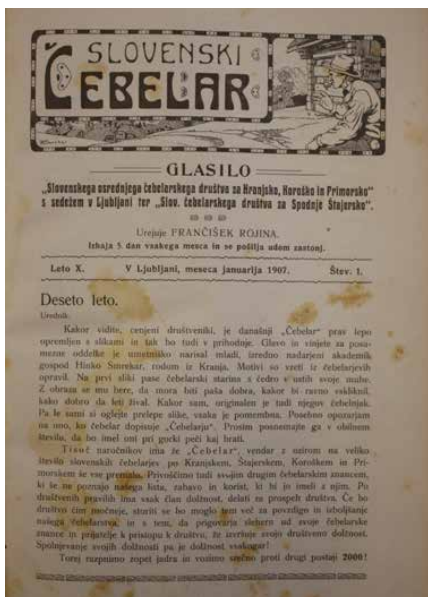

Kurentov album 1918, 1919, št. 4, dostopno na dlib

Smrekarjev tarok, izdala Mladinska knjiga, Ljubljana 1994

Foto: Verena Štekar-Vidic

Slovenski čebelar, 1907 (notranja naslovnica)

Hinko Smrekar je za preživetje sprejemal mnoge priložnostne naloge. Za razne revije je risal tudi naslovnice, inicialke, vinjete, razglednice in častne diplome, reklame, plakate. V času urednikov Frančiška Rojine (1898–1918), Martina Humka (1919–1924) in Avgusta Bukovca (1925–1944) je delal tudi za Slovenskega čebelarja.

Leta 1907 je za njegovo prvo številko narisal notranjo naslovnico (vinjeto) z motivom pred čebelnjakom sedečega čebelarja in z naslovom glasila. Z nekaj prekinitvami jo je glasilo objavljalo do vključno leta 1933. Leta 1913 in v nekaj naslednjih številkah je bil motiv tudi na zunanji naslovnici do 1918, morda tudi dlje, a tega zaradi vezanih letnikov z izločenimi naslovnici posameznih številke še ni mogoče povsem doreči.

Slovenski čebelar, 1913–1918 (zunanja naslovnica)

Leta 1909 sta bila prvič objavljena njegova ilustrirana naslova za rubriki **Dopisi** in **Drobiž**, v naslednji številki pa še za rubriki **Iz slovanskih in drugih pokrajin** in **Vesti iz podružnic**. Sledimo jim lahko do leta 1922.

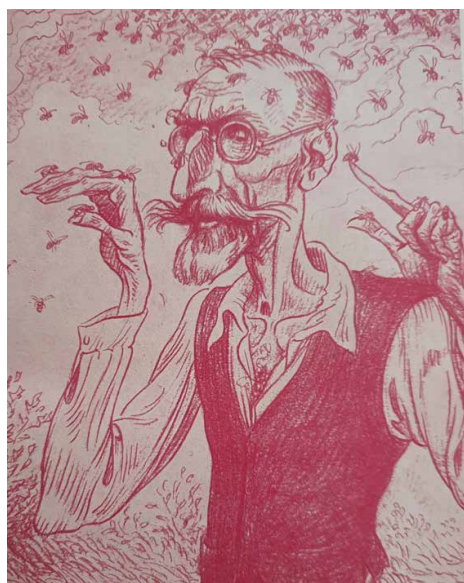

Za rubriko *Naše opazovalnice* (pregled doprinosa medu, vremenski podatki) je narisal še štiri ilustracije, za vsak letni čas po eno. Za jesen in zimo sta izšli leta 1913, prva je bila prvič objavljena v 11., druga pa v 12. številki. Za pomlad in poletje sta izšli leta 1914, prva prvič v 3., druga pa v 6. številki. Zadnjih jih zasledimo leta 1922.

Podpisoval se je z inicialkama HS, s kratico imena in polnim priimkom H. Smrekar in H. Smrekar z dodanima zadnjima številčkama leta, ko je bila risba natisnjena. Avtorstvo bi mu lahko pripisali tudi za nepodpisano ilustracijo za rubriko *Kotiček za strica Matijca*, ki je bila v *Slovenskem čebelarju* objavljena le leta 1922 v številkah 1–4.

Karikatura Avgusta Bukovca, *Slovenski čebelar*, 1957, št. 5–6 (naslovnica)

V kakšnem razmerju je bil Hinko Smrekar z urednikom Avgustom Bukovcem (1887–1965), nam še ni znano. Na karikaturi, ki je nastala veliko prej, kot je bila objavljena, je Bukovec predstavljen kot klen uravnovešen suhljat mož, ki odlično obvladuje čebele.

Hinko Smrekar je deloval v krogu Maksima Gasparija in drugih velikih umetnikov svojega časa. Veliko je imel skupnega s prijateljem Ivanom Cankarjem. Tako kot pisatelj z besedo je tedanja družbo angažirano in genialno opisoval s peresom in čopičem. Slovenski družbi ni laskal, zato njegova dela večinoma niso bila zanimiva za okras stanovanj, ker pa je opozarjal na slabosti človeškega značaja, ostajajo aktualna tudi za današnji čas. Nagrado Hinka Smrekarja od 1993 v Sloveniji podeljujemo umetnikom kot najvišje priznanje na področju ilustracije. ◆

Literatura:

Damir Globočnik, *Hinko Smrekar*. Kratek oris življenja in dela, 2021.
Hinko Smrekar 1883–1942, Narodna galerija (katalog), Ljubljana 1983.

Viri fotografij:

Hinko Smrekar, foto Fran Vesel. <http://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:IMG-5DLB9YM6/efa57153-442b-41c8-8882-9f7ea3baczeb/IMAG>.

Ilustrator Elo Justin. Časopis Jutro: osmrtnica za Hinka Smrekarja, <https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-PoEPJLUM/c5903294-4cab-450f-b03a-7f9682882e18/PDF>.

Iz Fran Levstik, Martin Krpan z Vrha, Ljubljana 1917, URN_NBN_SI_DOC-IIHGDFN9 (dlib.si).

Ko skrbimo za čebele, skrbimo za prihodnost.

Zavedamo se, da brez čebel ni življenja, biotske pestrosti, ni skoraj tretjine hrane ... Kar pomeni, da ni prihodnosti. Zato s ponosom podpiramo svetovno znano slovensko čebelarstvo ter prispevamo k ohranjanju naše bogate kulturne dediščine, zaščititi okolja in investiramo v lepšo prihodnost, ki si je brez čebel ne moremo predstavljati.

NLB

Razpis rednih volitev v organe Čebelarske zveze Slovenije

Leta 2024 bo potekel štiriletni mandat voljenih članov organov ČZS. V skladu z določili 21., 22. in 25. člena Pravil ČZS je zato upravni odbor ČZS na svoji 16. redni seji, 29. junija 2023, sprejel sklep št. 253 o razpisu volitev predsednika, članov upravnega odbora, nadzornega odbora ter častnega razsodišča ČZS. Redne volitve predsednika, članov nadzornega odbora ter častnega razsodišča ČZS bodo ob 73. rednem volilnem občnem zboru ČZS, ki bo v soboto, 9. marca 2024. Volitve članov UO v volilnih okoliših bodo izvedene ob regijskih posvetih ČD, ki bodo novembra 2024. Postopek evidentiranja možnih kandidatov za predsednika, člane upravnega in nadzornega odbora ter častnega razsodišča ČZS se je začel 30. junija 2023 in mora biti za člane upravnega odbora končan do 30. oktobra. Za predsednika, člane nadzornega odbora ter častnega razsodišča ČZS pa do 16. januarja 2024.

Upravni odbor ČZS

Kratka navodila o predvolilnih postopkih

1. Kandidiranje za predsednico/predsednika ČZS

Kandidatke/kandidati za predsednico/predsednika ČZS lahko podajo svojo pisno kandidaturo s podporo čebelarskih društev ali območnih čebelarskih zvez oziroma brez nje. Kandidaturi morajo priložiti kratko predstavitev (CV), vizijo razvoja slovenskega čebelarstva ter program vodenja in delovanja ČZS. Kratko predstavitev in izvlečke iz programa razvoja in vodenja posameznih kandidatov (4000 znakov s presledki) bomo objavili v *Slovenskem čebelarju* št. 2/2023. Kandidatke/kandidati za predsednico/predsednika ČZS naj svoje candidature pošljejo na naslov ČZS najpozneje do **16. januarja 2024.**

2. Priprava in vlaganje kandidatnih list za člane upravnega odbora ČZS

Čebelarska društva v svojem volilnem okolišu glede na število članov iz posameznega volilnega okoliša a evidentirajo in predlagajo primerno kandidatko oz. kandidata za članico/člana upravnega odbora ČZS. Predlagana kandidatka/kandidat mora biti članica/član ČZS in mora podati svojo

pisno privolitev v kandidaturo. Predlagamo, da čebelarska društva iz posameznega okoliša uskladijo stališča glede oblikovanja liste kandidatov. Kandidatne liste za člane upravnega odbora ČZS lahko vlagajo le čebelarska društva – volilni upravičenci. Kandidatne liste s pisno privolitvijo predlaganih kandidat/kandidatov za člane upravnega odbora ČZS naj čebelarska društva pošljejo na naslov ČZS najpozneje do **30. oktobra 2023.**

3. Priprava in vlaganje kandidatnih list za člane nadzornega odbora in častnega razsodišča ČZS

Čebelarska društva v svojem volilnem okolišu evidentirajo in predlagajo primerno kandidatko oz. kandidata za članico/člana nadzornega odbora in častnega razsodišča ČZS. Predlagana kandidatka/kandidat mora biti članica/član ČZS in mora podati svojo pisno privolitev v kandidaturo. Predlagamo, da čebelarska društva iz posameznega okoliša uskladijo stališča glede oblikovanja liste kandidatov za člane nadzornega odbora ter častnega razsodišča ČZS. Kandidatne liste za člane

nadzornega odbora ter častnega razsodišča ČZS lahko vlagajo le čebelarska društva – volilni upravičenci. Kandidatne liste s pisno privolitvijo predlaganih kandidat/kandidatov za člane odbora ter častnega razsodišča ČZS naj čebelarska društva pošljejo na naslov ČZS najpozneje do **16. januarja 2024.**

Izvedba volitev

Predsednico/predsednika ČZS, člane nadzornega odbora ter častnega razsodišča ČZS bodo volilni upravičenci volili ob **73. rednem volilnem občnem zboru ČZS**, ki bo v soboto, **9. marca 2024.** Članice/člane upravnega odbora ČZS bodo volilni upravičenci posameznega volilnega okoliša izvolili na delnih volilnih občnih zbora. Ti bodo praviloma izvedeni ob regijskih posvetih, ki bodo v posameznih volilnih okoliših potekali **novembra 2024.** ČD bodo po pošti prejela podrobnejša navodila in gradiva za izvedbo predvolilnih postopkov. Vodstva društev prosimo za tvorno sodelovanje pri teh pomembnih postopkih.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Med bo kmalu moral biti jasneje označen !

Bliža se konec razprave o predlogu spremembe smernice o medu, ki opredeljuje jasnejše označevanje medu. Jasno je bilo rečeno, da predlog mora iti v smeri zaščite potrošnika!

Polna dvorana v Evropskem parlamentu je gostila odbor AGRI. Na odboru smo bili prisotni tudi predstavniki ČZS. Odbor je obravnaval pobudo Evropske komisije o spremembi smernice o medu glede enotnega označevanja medu. Predlog je podala Slovenija na predlog Čebelarke zveze Slovenije izpred več kot treh let. Odbor AGRI je bil v veliki večini zelo odločen, da smo na to spremembo čakali predolgo! Večina razpravljavcev želi 100-odstotno preglednost označevanja medu, kot je predlagala Slovenija, in sicer da se v mešanicah navaja tudi odstotek posameznega medu.

V prihodnje bo, kot razkriva predlog Evropske komisije, morala biti na embalažah za med navedba točne države porekla medu, če pa je med mešanica iz več držav, pa bodo morale biti navedene vse države, iz katerih je med.

Menimo, da predlog še ni idealen, je pa zagotovo mnogo boljši kot trenutna uredba. Upajmo, da pristojni čim prej dokončajo delo in da bo nova smernica o medu čim prej sprejeta!

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Razpis za čebelarske praznike v letih 2025 in 2026

ČZS vabi vse čebelarske organizacije k sodelovanju pri soorganizaciji slovenskega čebelarskega praznika v letih 2025 in 2026. Slovenski čebelarski praznik praznujemo na soboto, ki je najbližja 20. maju, rojstnemu dnevnu Antona Janše.

Čebelarske organizacije vabimo, da izrazijo pisno namero za prevzem soorganizacije slovenskega čebelarskega praznika v letih 2025 in 2026 ter jo do 30. septembra 2023 posredujejo na naslov ČZS. Že vneprej se vam zahvaljujemo za sodelovanje.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Foto: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Rezervirajte datum od 6. do 8. oktobra za EKSURZIJO ČZS

V petek, 6. oktobra, se bomo v zgodnjih jutranjih urah podalil na pot proti Dunaju. Okrog 10. ure se bomo ustavili v Augartnu, kjer se bomo poklonili spomenu na rojaka – prvega čebelarskega učitelja Antona Janšo – pred njegovo spominsko ploščo. Pot bomo nadaljevali v Hynčice na ogled Mendlovega muzeja. Naslednji dan se bomo podali na dobrih 380 kilometrov dolgo pot proti Banski Bystrici (Slovaška) in obiskali srednješolski strokovni center, kjer imajo oddelek čebelarstva. Sprejel nas bo ravnatelj šole, ki je tudi predsednik Čebelarke zveze Slovaške. V nedeljo se bomo vračali skozi Madžarsko. Ustavili se bomo tudi v Beltincih, kjer

si bomo ogledali čebelarstvo Šemen in imeli zaključno druženje.

Cena po osebi: 220,00 EUR za namestitev v dvoposteljni sobi in 250,00 EUR za namestitev v enoposteljni sobi. Za nečlane ČZS se cena poveča za 30,00 EUR.

Prijave do zapolnitve prostih mest sprejemamo na: 01/ 729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si.

Podrobnejše informacije ekskurzije bodo objavljenje na spletni strani ČZS.

ČZS

»Čebele ne poznajo meja«: Razstava v Evropskem parlamentu združuje slovenske in hrvaške čebelarje

Foto: Arhiv ČZS

V Evropskem parlamentu v Bruslju je 22. maja v sklopu obeležitve svetovnega dne čebel potekala slovesnost ob odprtju razstave z naslovom »Čebele ne poznajo meja«, ki je nastala na pobudo Čebelarke zveze Slovenije v sodelovanju s Čebelarsko zvezo Hrvaške in so jo gostili slovenska evropska poslanca Franc Bogovič in Ljudmila Novak ter hrvaški evroposlanec Karlo Ressel. Simbolika razstave in njenega naslova temelji na skupnih točkah čebelarjev različnih narodnosti, ki jih spremljajo tako pozitivne kot malo manj pozitivne zgodbe, pomenu čebel po celem svetu v povezavi z zagotavljanjem prehranske varnosti in skupnih izzivih v čebelarstvu,

kot sta spopadanje s podnebnimi spremembami in pomanjkanje hrane za čebele. Razstava prikazuje primere dobre prakse, značilnosti ter zanimivosti čebelarstva v Sloveniji in na Hrvaškem ter odmevnejše projekte in izdelke, ki so plod dela in sodelovanja čebelarjev in čebelarskih zvez. Slovesnosti ob odprtju so se udeležili slovenski in hrvaški evroposlanci, predsednik Odbora za kmetijstvo AGRI, predstavniki slovenskih in hrvaških veleposlaništev, predstavniki slovenskih invalidov ter predstavniki Čebelarke zveze Slovenije in Čebelarke zveze Hrvaške.

Tina Žerovnik, svetovalka specialistka za ekonomiko

Urška Ratajč – nova svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane

Foto: Urška Ratajč

Sredi maja sem prevzela delovno mesto svetovalke za zagotavljanje varne hrane. Po izobrazbi sem biologinja, po duši pa že od nekdaj navdušena nad odkrivanjem zapletenosti in lepote narave. Trenutno sem v zadnjih fazah doktorskega študija, v okviru katerega raziskujem biologijo lesne sove in njene interakcije z drugimi gozdnimi vrstami. Doslej sem se ukvarjala pretežno s študijami na področju gozdne ekologije in varstva gozdov. Sodelovala sem tudi pri projektih na temo pestrosti nevretenčarskih združb stoječih voda in travnikov. Službeno in v prostem času sem največ delala prav z žuželkami, natančneje s hrošči. Dejavna sem v različnih društvih in veselim se, da se bom lahko vključevala tudi v društvene dejavnosti ČZS. Mesto svetovalke specialistke za varno hrano je zame izziv, ki ga jemljem kot širitev obzorja v svet čebelarstva in se ga izjemno veselim. Pomena čebel in opravevalcev se močno zavedam, želim pa si tudi bolje spoznati čebelarsko kulturo in vlogo slovenskega čebelarstva v širši družbi.

Delo čebelarja in terensko svetovanje tudi v poletnem času

Pitje zadostne količine vode je ključnega pomena tako za nas kot tudi za čebele. V poletnih mesecih, ko so temperature visoke, je še posebej pomembno, da imajo čebele vedno na voljo dovolj vode, saj jo potrebujejo za svoj razvoj in za hlajenje panja. Zagotavljanje vode čebelarjem je relativno preprosto. Plitve posode z vodo postavimo v bližini čebelnjaka, pri čemer dodamo še plavajoče predmete, na katere se lahko čebele usedejo, da se ne utopijo. Priporočljivo je tudi, da vodni vir ni daleč od njihovega bivališča. Na spletni strani Čebelarke Slovenije si lahko pogledate kratek film prav na to temo, z naslovom Napajalnik za čebele.

Foto: Arhiv ČZS

V tem času je poleg zagotovitve vode pomembno, da redno spremljamo prisotnost varoj v čebeljih družinah. Spremljanje odpada varoj s pomočjo testnih mrež je odličen način za oceno stopnje okužbe ter za načrt ukrepov za zmanjšanje števila varoj v čebeljih družinah.

Poleg oskrbe čebeljih družin z vodo in spremljanja odpada varoj je v poletnem času ključno tudi izvajanje apitehničnih ukrepov. V poletnih dneh je tako veliko izzivov za čebelarje, ki lahko za pomoč stopijo v stik z najbližjim terenskim svetovalcem. Terenski svetovalci so dodatno usposobljeni čebelarji, ki poleg svetovanja izvajajo tudi terenske analize medu, ki so čebelarjem v pomoč pri določanju vrste in zrelosti medu. Te analize so pomembne tudi za pravilno označevanje ter trženje medu.

Na terenskega svetovalca se lahko obrnete tudi v primeru izpolnjevanja čebelarke dokumentacije, saj je vodenje te pomemben del dela s čebelarji. Tako vam bo sodelovanje s terenskim svetovalcem olajšalo delo pri čebelarstvu in pri pridelavi čebeljih pridelkov ter vodenju dokumentacije.

V jeseni, ko bo nekoliko manj dela pri čebelarstvu, pa bodo terenski svetovalci na svojih območjih opravljali tudi delavnice na terenu, ki so namenjene prav vsem čebelarjem vseh starosti. Zato se udeležite teh delavnic, osvežite svoje čebelarstvo znanje in ga tudi nadgradite.

Tomaz Samec, svetovalac specialist
za zagotavljanje varne hrane

Boris Potočnik – novi svetovalac za izobraževanje in usposabljanje

Moja vez s čebelarstvom sega v zgodnje otroštvo, ko sem pod mentorstvom svojega dedka spoznaval svet čebel. Ta dragoceni čas, preživet v družbi čebel, me je navdušil in mi vzbudil ljubezen do teh delovnih bitij.

V srednji šoli sem se udeležil državnega tekmovanja mladih čebelarjev, kjer sem se preizkusil v svojem znanju. To tekmovanje me je še bolj navdušilo in spodbudilo k raziskovanju v tej pomembni panogi. Tako sem magistriral iz varne hrane in pridobil široko znanje o pomembnosti kakovostne hrane za naše zdravje.

Vedno sem se čutil povezanega z naravo, čutil globoko spoštovanje do njenega ravnovesja. Zato se zavedam velikega pomena čebel za ohranjanje naravnega okolja.

Veselim se vsake priložnosti, ki mi jo čebelarstvo ponuja, da prispevam k ohranjanju čebel in širjenju ozaveščenosti o njihovi pomembni vlogi v našem ekosistemu. Verjamem, da je naša odgovornost, da skrbimo za čebele, in tako zagotovimo trajnostno prihodnost. Vse to je in bo moje vodilo na novem delovnem mestu.

Foto: Boris Potočnik

Petinsedemdeset let Čebelarskega društva Maribor mesto

»Čebelarstvo je starodavna učenost o doslednosti, vztrajnosti in preudarnosti, je šola prisotnosti duha ...«
so v davnini zapisali naši predniki.

Čebelarsko društvo Maribor mesto je bilo ustanovljeno 16. marca 1947 v prostorih Čebelarske zadruga Slovenije, podružnica Maribor, na Tyrševi ulici 26. Ustanovitelji so bili čebelarji z območja mesta Maribor in okolice, ki so bili člani Čebelarske zadruga za Slovenijo, podružnica Maribor. Torej so 75-letnico delovanja imeli že v lanskem letu, vendar jim okoliščine niso dopuščale, da bi jo tudi uradno in svečano obeležili.

Foto: Anita Kirbiš in Maja Šivec

Ker smo Slovenci narod, katerega kulturna identiteta temelji na govornih in na pisani besedi, se je Čebelarsko društvo Maribor mesto odločilo, da namesto spominske

plošče ob 75. letnici obstoja izda zbornik. V njem smo poskušali združiti tri simbole: poleg ljubezni do knjig in čebelarstva tudi ljubezen do ljudske umetnosti. To slednje smo izrazili tudi s poslikavo 75 panjskih končnic, z motivi, ki so v duhu časa 21. stoletja. Živahni, pisani, v koloritu pomladnih barv, ki v tradiciji naše kulturne dediščine zaživijo v novi preobleki in navdihujejo gledalčevo domišljijo.

Na jubilejni prireditvi so nas nagovorili številni govorniki. Najprej predsednik ČD Maribor mesto **Maks Selinšek**, nato **Marko Alauf**, podpredsednik Čebelarske zveze Slovenije, in **Vlado Vogrinec**, predsednik Čebelarske zveze društev Štajerske. Pred mikrofonom je stopil tudi predsednik Sekcije apiterapevtov Slovenije in čebelarski mojster **Vlado Pušnik**. Kot predstavnica MO Maribor se je dogodka udeležila **Cvetka Slana**, vodja Skupnih služb varstva okolja, kjer so prav tako prepoznali pomen zdravega okolja.

V znak dolgoletnega sodelovanja, medsebojne pomoči in prijateljstva so podelili tudi tri »listine o pobratenju«, ki so jih prejeli: Slovenski kulturni center Korotan na Dunaju (**Anton Levstek**), Čebelarsko društvo Antona Janše iz Breznice (**Matjaž Pogačar**) in Čebelarsko društvo Vojnik (**Peter Babnik**). Dogodek smo zaključili s prijetnim druženjem.

Violeta Šmon

Stoti rojstni dan Ignaca Harba – Naca iz ČD Malečnik

V nedeljo, 11. junija 2023, ob 15. uri je Čebelarsko društvo Malečnik, v sodelovanju s Posestvom SONČNI RAJ, v vasi Vodole izvedlo prireditev MEDENI DAN. Osrednja tema prireditve je bilo praznovanje 100. rojstnega dne njihovega častnega člana, še dejavnega čebelarja Ignaca Harba – Naca. Ignac je bil dolgoletni dejavni predsednik društva.

Prireditve sem se udeležil v imenu Čebelarske zveze Slovenije. Vse navzoče sem v imenu ČZS, v imenu predsednika Boštjana Noča in v svojem imenu tudi nagovoril, jih pozdravil in se jim zahvalil. Stoletniku Ignacu Harbu – Nacu sem čestital za njegov visoki jubilej in mu zaželel še na mnoga leta. V imenu ČZS sem mu predal darilo in pisno čestitko

Janez Vencelj

predsednika Boštjana Noča. Po končani prireditvi smo v njegovo čast in vitalnost posadili lipo.

Naj med!

Janez Vencelj

Vabilo k oddaji vzorcev čebeljih pridelkov v brezplačne analize

Analize kakovosti in varnosti čebeljih pridelkov se izvajajo v obliki paketov, **pri čemer lahko vsak čebelar odda v analizo samo en vzorec medu** (pri čemer se sam odloči za paket 1 ali paket 2) **IN en čebelji pridelek** (paket 3) pri čemer se odloči ali za cvetni prah ali propolis ali vosek. Vzorec medu in drugih pridelkov je lahko bil pridelan v letu 2022 ali 2023.

Paket 1: Analiza medu na kakovostne parametre po Pravilniku o medu zajema določitev vsebnosti vode, HMF, električne prevodnosti, pelodne slike in senzorične analize.

Potrebujemo najmanj 450 g medu, ki ga vzorči čebelar sam na način, da vzorec predstavlja reprezentativni del celotne serije/ lota medu. Med naj bo dostavljen v ustrezni embalaži, ustrezno čist in označen tako, kot ga daste v prodajo. Analizirali bomo največ 75 vzorcev medu.

Zbiranje vzorcev: Čebelarstva zveza Slovenije, vzorce zbiramo do 20. julija 2023

Dodatne informacije: aljaz.debelak@czs.si, 01 729 61 29.

Paket 2: Analiza medu na ostanke kemičnih sredstev za zatiranje varoj (kumafos, timol, razpadni produkti amitraza) in ostankov antibiotikov.

Potrebujemo najmanj 450 g medu, ki ga vzorči čebelar sam na način, da vzorec predstavlja reprezentativni del celotne serije/ lota medu. Med naj bo dostavljen v ustrezni embalaži, ustrezno čist in označen tako, kot ga daste v prodajo. Analizirali bomo največ 100 vzorcev medu.

Zbiranje vzorcev: Kmetijski inštitut Slovenije, vzorce zbiramo do 15. julija 2023

Dodatne informacije: Bojana.Grofelnik@kis.si, 01 280 51 72, Veronika.Kmecl@kis.si, 01 280 51 64, Helena.Basa-Cesnik@kis.si, 01 280 52 49.

Paket 3: Analize cvetnega prahu (osmukanec/izkopanec), propolisa in voska na ostanke kemičnih sredstev za zatiranje varoj (vsebnost kumafosa, timola in metabolitov amitraza)

Potrebujemo vsaj 100 g cvetnega prahu ali propolisa ali voska. Vzorec voska mora biti ob oddaji pretopljen. Vzorci morajo biti reprezentativni za posamezno serijo/lot in očiščeni morebitnih primesi.

Zbiranje vzorcev: Čebelarstva zveza Slovenije, vzorce zbiramo do 13. julija 2023

Dodatne informacije: aljaz.debelak@czs.si, 01 729 61 29.

Vzorcu je treba priložiti pristopno izjavo, ki jo najdete na spletni strani ČZS pod rubriko varna hrana (za paket 1 in paket 3) ali na spletni strani Kmetijskega inštituta (paket 2).

Čebelar prejme rezultate analiz z obrazložitvijo in svetovanjem glede na ugotovljeno.

Aljaž Debelak, svetovalec specialist za zagotavljanje varne hrane

Urniki usposabljanj v juniju 2023

Usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. Člani ČZS morajo na usposabljanja obvezno prinesiti izkaznico ČZS! Za praktične delavnice (v regijskih učnih čebelnjakih) so obvezne prijave zaradi omejenega števila prostih mest. Pridržujemo si pravico, da iz objektivnih razlogov urnik naknadno spremenimo. Redno spremljajte posodobitve urnika usposabljanj na spletni strani ČZS.

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
6. julij 2023	17.00	Izobraževanje s področja zdravstvenega varstva čebel	VF NVI: Rene Rus	ČZS, Brdo 8, Lukovica	urska.ratajc@czs.si
10. julij 2023	16.00	Izobraževanje s področja zdravstvenega varstva čebel	VF NVI: Alenka Jurić	Andragoški zavod LUV, Titov trg 2, Velenje	G. Podrižnik 041 420 821

* Javno naročilo za izvedbo Usposabljanj v čebelarstvu za programsko leto 2023

Senzorična ocenjevanja medu v letu 2023

V spodnji preglednici objavljamo seznam izvajalcev senzoričnih ocenjevanj medu v letu 2023, ki bodo ocenjevanje medu izvedli v skladu z veljavnim Pravilnikom o senzoričnem ocenjevanju medu. Najbolje ocenjeni vzorci medu, t. i. prvaki posamezne vrste iz spodnjih ocenjevanj, bodo imeli možnost sodelovati na ocenjevanju medu za naziv državnega prvaka. Vabljeni k sodelovanju!

Organizator	Kategorija ocenjevanja	Zbiranje vzorcev	Naslov	Kotizacija/vzorec	Informacije	Ocenjevanje	Zaključna slovesnost
Obalno čebelarstvo društvo Koper	Mednarodno	Od 28. 8. do 1. 9. 2023	Asim Mahič, Plavje 103, 6281 Škofije, 040 515 301	25 €	Kristjan Kavčič, 040 798 499, tajnistvo.ocd@gmail.com	9. 9. 2023	7. 10. 2023 na prireditvi Dnevi kmetijstva slovenske Istre
Pomurski sejem, d. o. o.	Mednarodno	Do 19. 7. 2023 vsak delovni dan med 7. in 16. uro, osebno ali po pošti	Pomurski sejem, d. o. o., Cesta na stadion 2, 9250 Gornja Radgona	42 € (DDV je vključen v ceno, tudi vstopnica za sejem AGRA in razstavo medu na sejmu)	Natalija Dvoršak, 02 564 21 16, natalija@pomurski-sejem.si	2. 8. 2023	27. 8. 2023 na sejmu AGRA na dan čebelarjev
ČZD Pomurja	Mednarodno	V torek, 5. 9. 2023, od 9. do 12. ure v prostorih Društva paraplegikov Prekmurja in Prlekije, Noršinska ulica 14, 9000 Murska Sobota	ČZDP, Lendavska ulica 1, Rakičan, 6000 Murska Sobota	25 €	Franc Tratnjek, 041 606 013, ftratnjek56@gmail.com	21. 9. 2023	Sporočeno naknadno
ČD Semič	Mednarodno	Od 1. 9. do 20. 9. 2023 (na naslov ČD Semič, Taborska 8, Semič 8333 (po pošti ali osebno))	ČD Semič, Taborska 8, 8333 Semič	25 €	Bojan Pavlin, 031 636 205, bojan@cebelarstvo-pavlin.com	7. 10. 2023	29. 10. 2023

Čebela velikanka potovala po kamniški občini

V soboto, 20. maja 2023, na svetovni dan čebele, je v Kamniku potekal slovesen sprejem čebele velikanke na Trgu talcev v Kamniku. Čebelarstvo Kamnik in mentorici čebelarskih krožkov Marija Pirc in Silva Erzar so, ob podpori Občine Kamnik in Čebelarske zveze Slovenije, pripravili sprejem čebele velikanke. Zbranim sta se ob tej priložnosti pridružila tudi župan Matej Slapar in podžupan Uroš Pirc.

Naslednji dan je čebela obiskala Arboretum Volčji Potok, zanimanje obiskovalcev je bilo veliko.

Nato je čebela velikanka potovala po kamniških osnovnih šolah. Najprej so jo sprejeli na OŠ Šmartno v Tuhinju, kjer so učenci od 1. do 3. razreda v času pouka obiskali delavnice: ogled čebele velikanke, žive čebele, opravila čebele delavke, poskušanje medu in oprema čebelarja. Učenci so z veseljem sprejeli izziv risanja logotipa za kamniško čebelico in iskanja imena zanjo. Drugi krajanji in starši otrok so si čebelo lahko

ogledali od 13. do 16. ure pred šolo. Podobno so delavnice potekale tudi 23. maja na Osnovni šoli Marije Vere, 24. maja na Osnovni šoli Toma Brejca, 25. maja na Osnovni šoli Frana Albrehta in 26. maja na Osnovni šoli Stranje.

V soboto, 27. maja 2023, nas je čebela velikanka pričakala na Glavnem trgu. Predstavljala je začetek potepa po znamenitostih Kamnika, ki so jih spoznavali otroci s starši. Zbirali so štampljke in se udeležili žrebanja na Kopiščih v Kamniški Bistrici, kjer je prva plemenilna postaja za vzrejo matic v Sloveniji.

Zaključek projekta je bil v nedeljo v samostanu Mekinje, kjer je bila razstava logotipov, ki so jih narisali učenci. Čebelo velikanko si je ogledalo več tisoč občanov, ki so pozitivno sprejeli način ozaveščanja o pomenu čebel. Naj zaključim s čebelarskim pozdravom: NAJ MEDI!

Marija Pirc

www.beeconn.si | info@beeconn.si | 03/567 07 34

@beeconn.si

beeconn.si

Odkrijte našo ultra tanko čebelarstvo tehtnico, ki čebelarju omogoča redno nadzor in ažurne informacije o dogajanju v panju.

že od **332,49 EUR**
z upoštevanim popustom za člane ČZS

Predstavitev terenskega svetovalca: Janko Goričan

Foto: Janko Goričan

V naši družini nismo imeli čebel, so jih pa imeli naši sosede. V najemu smo imeli nekaj obdelovalne zemlje za pridobivanje osnovnih življenjskih potrebščin, kar je bilo treba odslužiti z delom na kmetiji. Pogosto sem že kot osnovnošolec moral pomagati pri opravilih, včasih pa sem se približal tudi čebelnjaku. Vedno sem dobil tudi kakšno »dobrodoščilo« v čelo. Posebej zanimivo je bilo, ko je gospodar opravil s čebelami in so bili na krožniku izrezani polni kosi deviškega satja z medom. Rekel je: »Fantič, pridi bližje, boš poskusil božanske dobrote narave!« Z veseljem sem poskusil kakšen kos, in to je bila res nadvse dobra stvar! Že takrat me je učil, da prežvečenega voska ne smem zavreči, saj mora čebelar skrbno zbirati vsako drobtinico voska.

Po končani osnovni šoli sem se usmeril v metalurgijo. Postal sem talivec v železarni Ravne na Koroškem, nato pa tudi delovodja. Sodelavci so se veliko pogovarjali o čebelarstvu, saj so v svojih domačih krajih tudi čebelarili. Pozorno sem poslušal te pogovore in iz njih potegnil veliko

znanja. Leta 1982 sem kupil dva kranjiča. To mi seveda ni ustrezalo, zato sem takoj začel premeščati vsebino iz kranjiča v AŽ-panj. Število družin sem počasi, a vztrajno povečeval, pridobival sem znanje in poklicno nacionalno kvalifikacijo. Čebelarstvo me je predlagalo za preglednika, nato sem opravil ta seminar. Kasneje sem uspešno opravil tudi mojstrski seminar in izpit. Ob potrebah na terenu sem kmalu videl, da mora dober svetovalec obvladovati različne vrste panjev, zato v svojem čebelarstvu delam z AŽ-, LR-, optimal in velikimi Kirarjevimi panji. Ne morem mimo tega, koliko drugačen pogled sem dobil na naravo. Drevesa in cvetlice so dobili popolnoma nov pomen. Če se ravnamo po čebelah, ki so nam vsekakor vzgled v vseh pogledih, smo lahko zelo dobri ljudje, ki ob svojem delu naredimo veliko za skupnost, v kateri živimo.

Svoj trud sem usmeril v pomoč čebelarjem na območju ČD Dravograd, Vuzenica, Muta in Radlje ob Dravi. Delo obsega svetovanje čebelarjem, pregled čebel zaradi kužnih krogov, pregled okoliša plemenilne postaje, pomoč veterinariki ob intervenciji. Z več čebelarji se dogovorim, da po točenju medu skupaj pregledamo vsebnost vode in elektroprevodnost. Redno izvajam tudi čebelarstvo delavnice, nato sledi delitev matic po popisanih odobritvah, saj se v našem okolju, tik ob avstrijski meji, naše matice sparijo tudi z njihovimi troti. Na tem območju imamo nekoliko več križancev, ki niso zaželeni. Takšno matico odstranimo in jo nadomestimo z vzrejeno matico po redovniku od slovenskih vzrejevalcev. Ker me je posebej zanimalo področje predelave voska v satne osnove, sem se pred leti podal tudi na to pot.

Janko Goričan,
terenski svetovalec za Koroško

Pelo, žvrgolelo in igralo se bo že sedmo leto zapored

Petje in čebelarjenje sta del slovenske kulturne dediščine. To tradicijo skušamo ohranjati tudi s 7. festivalom čebelarstva v Čebelarstvu centru Slovenije, z manjšo novostjo, ki jo letos uvajamo.

Letošnji Festival čebelarstva bo potekal v petek, 22. septembra 2023, z začetkom ob 18. uri v prostorih ČZS. Podroben program festivala bomo objavili po prejemu prijav pevskih zborov k sodelovanju.

K sodelovanju vabimo vse pevske zборе, ki se boste na festivalu predstavili s slovenskimi pesmimi po vašem izboru, ena od njih pa mora imeti čebelarstvo vsebino.

Na letošnjem, že 7. festivalu uvajamo novost in sicer: ena slovenska pesem po vašem izboru s spremljavo kateregakoli glasbila. Rok za prijavo k sodelovanju je **30. avgust 2023.**

Obrazec za prijavo je objavljen na spletni strani ČZS, na voljo pa je tudi na e-naslovu: barbara.dimc@czs.si.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

ČEBELARSKA OPREMA LOGATEC

Ometalniki	Parni topilniki	Sončni topilniki
		
-Inox pločevina -Dva motorja -Opcijsko: s stopalko	-Inox pločevina -Za 12 satov -Na plinski gorilnik	-Inox pločevina -Za 2 do 4 sate -Vrtljivo stojalo
 040 346 436	 info@kranz.si	 www.kranz.si

 Ometalniki Logatec

Zapustili so nas

Avgust Ošlaj (1946–2023)

Januarja smo se čebelarji ČD Lendava poslovili od častnega člana Avgusta Ošlaja. Po dolgotrajni bolezni nas je zapustil v 76. letu starosti. Gusti, kot smo ga imenovali, je bil poseben kot čebelar in kot človek. Vedno je razmišljal širše, in tak je bil tudi njegov pristop k čebelarjenju. Iskal in uporabljal je načine ekološkega čebelarjenja in svoje izkušnje na predavanjih posredoval tudi drugim čebelarjem. Zaradi bolezni je v zadnjih letih opustil čebelarjenje. Rad se je udeleževal dogodkov v organizaciji ČD Lendava in bil vedno zanimiv sogovornik. Čebelarji ČD Lendava se ga bomo spominjali s hvaležnostjo za njegov prispevek k razumevanju čebeljega sveta.

ČD Lendava

Cveto Prosen (1937–2022)

Zapustil nas je spoštovani in priljubljeni čebelar Cveto Prosen. Njegova življenjska pot je bila prežeta z delom in radovednostjo, ki ga je pripeljala tudi na čebelarsko pot. Bil je dejaven član našega društva, član UO-ja in častitljivih 38 let praporščak ter prejemnik

priznanj Antona Janše III. in II. stopnje ter častni član našega društva. Njegovi odliki sta bili trdo delo in pripravljenost pomagati. Spominjali se ga bomo kot edinstvenega, poetičnega, ustvarjalnega človeka in čebelarja.

Čebelarji čebelarskega društva, Anton Žnideršič, Ilirska Bistrica

Franc Lah (1931–2023)

Lansko jesen smo se poslovili od našega člana Franca Laha. Kot devetletni fantič je od svojega birmanškega botra 1940. leta prejel v dar naseljen panj čebel. Njegov oče je bil član ČD Trebnje in še istega leta se je tudi Franc včlanil v društvo Trebnje, kjer je ostal član vse do konca svojih dni – 82 let. Po poklicu je bil mizar, zato si je panje z visoko natančnostjo izdeloval sam. Čebelaril je v AŽ in LR nakladnih panjih. Kljub častitljivim letom je redno sodeloval na delovnih akcijah, ki so se odvijale v okviru ČD Trebnje. Z največjim veseljem je prebiral članke s področja tehnoloških rešitev in izboljšav v čebelarstvu. Vsa leta se je udeleževal ApiSlovenije na Celjskem sejmišču, kjer je nedeljsko dopoldne namenil spremljanju predavanj, popoldne pa prodajni razstavi. Zajtrka brez medu ni poznal. Zdravje mu je dopuščalo, da je čebelaril vse do zadnjih dni, ko je tradicijo predal svojemu sinu. Zavzemal se

je za sonaravno čebelarjenje ter to miselnost predajal mlajšim generacijam. Za svoje delo je prejel vrsto društvenih priznanj, Glavarjevo priznanje, odličji Antona Janše III. in II. stopnje, ob 110-letnici Čebelarskega društva Trebnje (2016) pa zlato odličje I. stopnje Petra Pavla Glavarja.

ČD Trebnje

Mlakar Anton (1939–2023)

V začetku letošnjega leta, ko so čebele še počivale, smo se poslovili od našega dolgoletnega člana Antona Mlakarja. S svojim delom, znanjem in izkušnjami je v čebelarskem društvu deloval več kot 60 let, za kar je prejel priznanje in odličje Antona Janše III. stopnje. Za čebele je navdušen kar nekaj novih članov, med njimi tudi nečaka in sina, ki je prevzel domače čebelarstvo. V zadnjem času je moral zaradi bolezni število čebeljih družin zmanjšati. Ohranili ga bomo v lepem in trajnem spominu.

ČD Idrija

Ivan Horvat (1959–2023)

V januarju 2023 smo se na pokopališču na Petanjcih mnogo prezgodaj poslovili

od čebelarskega kolega Ivana. V vrste čebelarjev ČD Tišina je vstopil pred vsega petimi leti, čebelariti pa je začel kako leto prej. Zaposlen je bil kot pomočnik direktorja v ZD Gornja Radgona in bil je vsestransko dejaven v lokalni skupnosti, društvih in drugih organizacijah. Ob napornem delu pa je začutil potrebo po sproščajoči dejavnosti in umiku iz hitečega vsakdana. Izbral je čebelarstvo, se prizadevno vključil v delo društva, si pridobival znanja za delo s čebelami, nabavljal opremo, hkrati pa tudi hčerko navdušil za čebelarjenje. Kot zavzetemu in prizadevnemu članu je bila ponujena funkcija predsednika, ki jo je sprejel in leta 2020 začel opravljati funkcijo. Ves čas si je prizadeval za napredek in razvoj društva, za urejene medsebojne odnose, sodeloval v delu ČZDP. A v ta prijazni vsakdan se je prikradla huda bolezen in po vsega nekaj mesecih ga je premagala. Hvaležni za vse, kar je v tem kratkem času opravil v društvu in čebelarstvu, ga bomo ohranili v trajnem spominu.

ČD Tišina

Rudi Ribič

V 86. letu nas je zapustil dober čebelar in dejavni član našega društva Rudi Ribič iz Žič. Loški čebelarji ga bomo ohranili v trajnem spominu.

ČD Loče

NAJ KAKOVOST MEDI NA OCENJEVANJIH MEDENIH PIJAČ IN MEDU AGRA 2023!

Pomurski sejem v sodelovanju s Čebelarstvo zvezo Slovenije vas vabi, da okronate vrhunsko kakovost čebeljih pridelkov z leskom medalj in šampionskih nazivov 4. mednarodnega ocenjevanja medenih pijač in 22. ocenjevanja medu z mednarodno udeležbo.

KLJUČNI DATUMI ZA POTRDIČEV KAKOVOSTI**Ocenjevanje medu z mednarodno udeležbo:**

19. julij – rok za prijavo in dostavo vzorcev na ocenjevanje medu

2. avgust – ocenjevanje medu z mednarodno udeležbo

26.–31. avgust – promocija ocenjenih izdelkov na jubilejnem 61. mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu AGRA

27. avgust – dan čebelarjev, slavnostna razglasitev rezultatov in podelitev priznanj

Za vse dodatne informacije vam je z veseljem na voljo: Natalija Dvoršak, tel. 02/ 564 21 16, natalija@pomurski-sejem.si

SEJEM AGRA, TRADICIONALNO SVEŽ!

Na 61. Mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu AGRA v Gornji Radgoni od 26. do 31. avgusta bodo vrhunski razstavljalci navduševali množico obiskovalcev z vrhunsko tehniko, mehanizacijo, opremo in sredstvi za kmetijstvo, gozdarstvo, vinarstvo in živilstvo. Sejem bo s strokovnimi razstavami živali predstavil vrhunske rejske dosežke in z najboljšimi sonaravnimi praksami vabil v bujne sejemske vrtove. Povezoval bo s strokovnimi in stanovskimi srečanji in nazdravil odličnemu poslu in prijateljstvu z najboljšimi kmetijskimi pridelki, prehrano, vini in čebeljimi pridelki.

Številni domači in tuji razstavljalci bodo ponujali inovacije v kmetijstvu in živilstvu, vodilne svetovne blagovne znamke kmetijske in gozdarske mehanizacije in opreme ter pripomočkov za čebelarstvo. Na voljo bodo semena, sadike, sredstva za prehrano in varstvo rastlin, embalaža, oprema za živilsko-predelovalno industrijo in gastronomijo. Predstavljeni bodo odlični pridelki in prehranski izdelki slovenske živilsko predelovalne industrije in dopolnilne dejavnosti kmetij. Vinska hala bo ponujala vrhunska vina ter vinogradniško in vinarsko opremo. Bogat bo program kmetijskih gradenj ter opreme za urejanje vrtov in okolice bivališč.

Država partnerica sejma AGRA bo Indija. Sejem bodo sooblikovale vodilne vladne, strokovne in stanovske organizacije, na čelu z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS. Pester strokovni in stanovski program dogajanja pripravljata Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije in Zadružna zveza Slovenije. GZS Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij bo predstavila najvidnejša živilska podjetja Slovenije, slovensko sadje in odlične pekovske izdelke. Čebelarstvo zveza Slovenije bo predstavljala delovanje Javne svetovalne službe v čebelarstvu in evropskih shem kakovosti medu, na stojnici pa bo tudi 3D maketa kranjske čebele. Najboljše tradicije in nove prakse bodo oživljale strokovne predstavitve govedoreje, konjereje, drobnice ter razstava avtohtonih pasem domačih živali s ponudbo izdelkov kmetij. Maneža bo vsak dan prizorišče atraktivnih revij.

S praktičnimi nasveti bodo postregli praznično urejeni osrednji sejmski vrt Biotehniške šole Rakičan, poligon Zeleni dragulji narave, Permakulturni center Pomurskega sejma z vzorčnim čebelnjakom, gozdno parkovni nasad ter nasad starih sort jablan in trt, razširjenih v Sloveniji.

Sejem bodo spremljali številni strokovni posveti, predavanja in okrogle mize na aktualne tematike, spremljevalni in družabni program pa zaznamovali sekaško tekmovanje lastnikov gozdov, tekmovanje

v plesanju polke, prikaz vodenja teličkov s strani najmlajših rejcev, srečanje starodobnih traktorjev Steyr in številne druge prireditve, med katerimi bo ponovno v ospredju tudi čebelarstvo.

DRŽAVNA PREDSTAVITEV ČEBELARSTVA

Čebelarstvo zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu in Čebelarstvo zveza društev Pomurja, pripravljajo v sodelovanju s Pomurskim sejmom na predstavitvenem prostoru v Hali A predstavitev 3D modela kranjske čebele, delovanje Javne svetovalne službe v čebelarstvu in aktivnosti v povezavi s projektom promocije Shem kakovosti. Predstavili pa se bodo tudi čebelarji s svojo ponudbo.

V sejmskem Medenem hramu bo na ogled razstava nagrajenega medu in medenih pijač.

Za čebelarje bo še posebej svečano na Dan čebelarjev v nedeljo, 27. avgusta, ko pripravljajo Čebelarstvo zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu in Čebelarstvo zveza društev Pomurja v sodelovanju s Pomurskim sejmom čebelarstvo dogajanje z naslednjim programom:
9.30 – 11.00

strokovno predavanje posvet »Pomen embalaže pri pakiranju čebeljih pridelkov«.

11.00 – 12.30

Slavnostna razglasitev in podelitev priznanj 4. mednarodnega ocenjevanja medenih pijač in 22. ocenjevanja medu z mednarodno udeležbo ter svečana obeležba 20. obletnice delovanja Čebelarstvo zveza društev Pomurja.

Vljudno vabljeni, da nas obiščete na sejmu AGRA v Gornji Radgoni!

Vzreja matic JOŽE HERBAJ

Nedeljica 29, 9224 TURNIŠČE
Tel.: 02/572 14 70 in GSM: 041/214 980
Sprejemamo naročila za označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev, vzrejenih pod nadzorom KIS-a.
MATICE LAHKO PREVZAMETE OSEBNO, POŠILJAMO PA JIH TUDI PO POŠTI!

VZREJA ČEBELJIH MATIC

- Kakovostne matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev, vzrejenih pod nadzorom KIS-a.
- Čebelje družine na 3,5,7 in 10 satih.

IRMA PETELIN

Pliskovica 102, 6221 Dutovlje

Tel.: **051 470 907**

e-pošta.: cebelarstvo.petelin@gmail.com

ApiLifeVar

4 AKTIVNE UČINKOVINE proti varozii

Chemicals Laif

- Visoka učinkovitost (višja od 90 - 95 %).
- Ni rezistence.
- Enostavna & varna uporaba.
- Podprto z več kot 15 let izkušenj.
- Odobreno za ekološko čebelarstvo.
- Odmerek prilagodljiv glede na stopnjo okuženosti z varozo, temperaturo in tip panja.

Zdravilo brez recepta. Pred uporabo natančno preberite navodilo! O tveganjih in neželenih učinkih se posvetujte z veterinarjem ali s farmacevtom.

Api-Bioxal

62 mg/ml raztopina za čebeljo družino

Inovativna formula z visoko učinkovitostjo proti varozii, varna in z odlično toleranco.

(10-20 panjev)

(100-200 panjev)

UPORABNO
12 MESECEV
PO ODPRTJU
(na sobni temperaturi)

EDINI ŽE
PRIPRAVLJEN
ZA UPORABO

BREZ
SLADKORJA:
BREZ RIZIKA
HMF

ApiBioxal je zdravilo brez recepta. Pred uporabo natančno preberite navodilo! O tveganjih in neželenih učinkih se posvetujte z veterinarjem ali s farmacevtom.

080 13 15
VETCONSULT PHARMA d.o.o.

CE202 (L) 01/19/02/14

DIGITALNA IZDAJA REVIIJE "SRBSKI ČEBELAR" OD JANUARJA 2024.

NAROČNINA 50 EUR NA LETO, AMPAK...

PROMOCIJSKI POPUST DO 31. JULIJA NAROČNINA LE 25,5 EUR, VKLJUČNO S ČLANARINO SPOS, KAR POMENI:

- 12 ŠTEVILK REVIIJE "SRBSKI ČEBELAR" V LATINICI
- BREZPLAČEN VSTOP NA DRŽAVNI ČEBELARSKI SEJEM V BEOGRADU
- BREZPLAČEN DOSTOP DO ZAPRTIH DELOV SPLETNE STRANI SPOS

KAKO PRIDOBITI SVOJE ČEBELARSKO DRUŠTVO V SPOS IN PREKO NJEGA PRIDOBITI PROMOCIJSKI POPUST, SI PREBERITE NA: WWW.SPOS.INFO/PROMOCIJSKI-POPUST

Registrirano vzrejalšče čebeljih matic pri MKGP vam nudi oprasene in neoprasene čebelje matice. Ponujamo tudi zrele matičnike znane starosti.

Vzreja poteka po preizkušeni vzrejni metodi ter z lastno odbiro v selekcijskem čebelnjaku s sodelavanjem KIS (DPO) in ČZS (PROP).

Matice lahko prevzamete osebno, pošiljamo jih po Sloveniji in v tujino.

Najbolje ocenjen matičar v letu 2022

Čebelarstvo Cvet, Mitja Nakrst
 Žeje 30, 1233 Dob pri Domžalah | 031 291 603
 www.cebelaarstvovcet.si | info@cebelaarstvovcet.si

VZREJA ČEBELJIH MATIC GABER

Novačanova ulica 3, 3202 Ljubecna
 Tel.: 031 705 961, 03 5461447
 e-pošta: mat.gab@siol.net

Kakovostne in označene oprasene matice pod nadzorom KIS -a lahko prevzamete osebno ali pa Vam jih pošljemo po pošti!

VZREJA ČEBELJIH MATIC

Čebelarstvo Vidovič

Jože Vidovič
 Apače 300
 2324 Lovrenc na Dr. polju

Na podlagi 25-letnih izkušenj vzrejamo kvalitetne matice pod nadzorom KIS. Matice pošiljamo po pošti ali jih osebno prevzamete.

041 579 827
 www.cebelaarstvo-vidovic.si

VZREJA MATIC

Nudimo vam označene matice kranjske sivke in zrele matičnike odbranih matičarjev, vzrejene pod nadzorom KIS. Matice lahko dobite od 10. maja do pozne jeseni. Prevzamete jih lahko osebno ali vam jih pošljemo po pošti.

ČEBELARSTVO KOLAR

Peter Kolar, Doklece 3, 2323 Ptujška Gora
 ☎ 041 587 573

Nudimo vam tudi različne vrste medu in matični mleček.

Vpisujemo v malo ŠOLO ČEBELARJENJA za sezono 2024

* Informacije in prijave na medovita@gmail.com

gospodarska čebelja matica 15,80 €
 zrel matičnik 3,50 €
 paketni roj 68 €

*cene s popustom veljajo od 1.6. - 18.8.2023

Vzrejalšče čebeljih matic Medokošt & Medovita - Kozjansko -
 051 325 369; 041 936 306
 cebelaarstvo.medokost@gmail.com
 www.apis-mellifera-carnica.eu

API KON-TAKT

REŠKA CESTA 18A ~ PRESTRANEK
 PON - PET 9-12 h ☎ 031 339 287

SPLETNA TRGOVINA 0-24 h
 www.cebearskaoprema.si

VZREJA ČEBELJIH MATIC

V okviru društvenih dejavnosti ČD Slov.Bistrica pod nadzorom KIS vzrejamo kvalitetne matice Kranjske sivke. Lahko jih prevzamete osebno ali jih pošljemo po pošti.

GSM: 041 667 759
 email: poslek.boris@t-2.net
 Boris Poslek, Mariborska 45, 2314 Zg.Polskava

Vzreja matic Vozelj

Ladislav Vozelj
 Dragovšek 18
 1275 Šmartno pri Litiji

☎ 031 328 956, 041 618 786
 ✉ narocanje@eko-cebelaarstvo-vozelj.si
 🌐 www.eko-cebelaarstvo-vozelj.si

Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS. Prevzem po pošti ali osebno (po predhodnem naročilu).

Pri nas dobite preverjeno in cenovno ugodno opremo!

EVRO API ČEBELARSTVO

Stik: 070 758 752
 www.evroapi.si

VZREJA ČEBELJIH MATIC Henrik Zaletelj

Vzrejamo matice, čiste kranjske sivke pod nadzorom KIS. Matice lahko prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti. Sprejemamo tudi naročila za matičnike.

Fužina 59, 1303 Zagradec, TEL.: 01/788 60 86
 GSM: 041/775 333 in 031/775 333
 E-POŠTA: zaletelj.henrik@gmail.com

KUNSTELJ

Miha Kunstelj s. p., inž. Jože Kunstelj s. p.
Zavrti 41, 1234 Mengeš
Tel.: 031/352 797, 01/723 70 27

www.apikunst.si / jm-kunstelj@amis.net

Čebelarški jopiči, kombinezoni, rokavice, klobuki, kape ...
Proizvodnja čebelarških točil (inox in PE-posoda)
Motorji (80 in 110 W), ročni pogoni, posode za med
NOVO: kape s svetilko in povečevalom

MATICE ČEBELARSTVA PISLAK BALI

Največje slovensko vzrejalšče matic z več kot 50-letnimi izkušnjami vam tudi letos ponuja oprasene in neoprasene matice z vrhunskimi proizvodnimi lastnostmi. Zaradi velikega zanimanja vas prosimo, da matice pravočasno rezervirate. Prodajamo tudi družine na 5-7 AŽ satih.

Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju

031/734 905 • info@cebelarstvo-pislak.si • www.cebelarstvo-pislak.si

Izdelava prevoznih čebelnjakov

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si
info@cebelnjaki.si
Telefon: 031 681 589

Vzreja matic DARKO GRM

Hude Ravne 1, Dole pri Litiji
Tel.: 01/897 21 45, 041/900 606, 040/593 488
e-naslov: dejangrm99@gmail.com

• Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS-a.

APIS MED
Od 31.7. do 15.8.2023
bo trgovina
zaprta.

TRGOVINA
Opekarska cesta 16,
1360 Vrhnika
PONEDELJEK – PETEK
9.00 – 12.00
14.00 – 16.00
V mesecih april, maj in junij
ob sobotah odprto 9.00 – 12.00

www.apis-med.si
info@apis-med.si
01 755 12 82

Izdelava kakovostnih satnic
pošiljanje po pošti
čebelarška oprema

DOLINŠEK MARJAN S.P., IZDELAVA ČEBELARŠKE OPREME, MD OPREMA

Sončni topilnik

Gladež 27
1411 Izlake
mobi: 041 985 313 po 15 uri
e-mail: dolinsek.marjan@gmail.com
<http://ometalnik.si>

Ometalnik

Osmukalnik

GJ PANJ

- za prehod iz AŽ v NAKLADNO čebelarjenje ("prednosti enakega satnika"),
- primeren za ZAČETNIKE (kompatibilen z LR in DB nakladami, enostavno rokovanje, hranjenje in zdravljenje čebel),
- KVALITETNA IZDELAVA (rogljičeni spoji, kvaliteten smrekov les),
- MOŽNOST DOSTAVE.

040 464 873
www.mojcebelnjak.si
Mizarstvo Strgar d.o.o., Primičeva ulica 10 a, 1291 Škofljica
Panje izdelujemo po načrtih in s sodelovanjem z univ. dipl. inž. Ivanom Jurkovičem.

Vzreja matic BUKOVŠEK – od leta 1934 –

Ponujamo vam označene matice kranjske sivke.

Matice pošiljamo večkrat na teden.

Gsm: 031/027 780
Tel.: 01/361 24 28

Golo Brdo I9
1215 Medvode

Imate težave s čebeljim ropom?
Uporabite čebelji koridor
za preprečevanje čebeljega ropa!

Priporoča Čebelarška zveza Slovenije.

Naročila na **031 536 229**

Predelava čebeljega voska in čebelarški pripomočki

A Deutsch Haseldorf 75, 8493 Klösch **T** +43 3475 2270
M info@wachs-hoedl.com **W** www.wachs-hoedl.com

Satnice iz lastnega voska

-Možnost ogleda predelave lastnega voska od 20 kg ali starih satnic od 50 kg naprej, v nove satnice. Obvezna predhodna telefonska najava.

-Menjava voska od 1 kg naprej. AŽ in LR vedno na zalogi.

-Velika izbira čebelarških pripomočkov.

Več informacij na:

wachs-hoedl.com

Čebelam prijazni premazi za les

www.belinka.com

 belinka

 belinka

FTN d.o.o.

Nad izviri 34
2204 Miklavž na Dr. polju

02/62-96-226

Delovni čas:
od ponedeljka do petka
med 9. in 15. uro

MEĐENA PONUDBA - 15 %
NA POKROVČKE IZ ZALOGE

Akcijska ponudba velja v času od 1. do 31.7.2023 za gotovinski nakup blaga iz zaloge v količinah kartonskega pakiranja.

TRADICIONALNA IZDELAVA
VSEH VRST AŽ-PANJEV
NAJBOLJŠI
SLOVENSKI
SMREKOV LES
ROGLJIČENI
(CINKANI) SPOJI

www.krze.si

PRI ENKRATNEM NAKUPU
DESETIH AŽ-PANJEV
VAM PODARIMO
PRAŠILČEK

I drijska 10, 1360 Vrhnika

041-420-200
01-755-13-17

SONARAVNO ZATIRANJE VAROJ

Na zalogi HLAPILNIKI BS-05, rezervni deli. Zaradi smrti lastnika iščemo kupca za nadaljevanje proizvodnje hlapilnikov.

Karakteristike hlapilnika:

- učinkovita uporaba brez ročnega uravnovanja pri spremembah temperature,
- preprosta uporaba v standardnih AŽ- in nakladnih panjih,
- počasno povečevanje koncentracij mravljinčne kisline,
- za večkratno uporabo.

NANO KEM, d. o. o., Tel.: **041/691 328,**
Rečna ulica 6, Ljubljana **041/863 876**

S KAKOVOSTJO DO USPEHA!

VZREJNI CENTER RODICA
Grant 1e, 5242 Grahovo ob Bači

Označene matice čiste kranjske sivke.

Naročila: tel: **031 254 995**
email: info.carnica@gmail.com
Prevzem: osebno ali po pošti

PLAČAŠ 5 DOBIŠ 6

Čebelarstvo DREMELJ

JANEZ DREMELJ, DRAGOVŠEK 13
1275 ŠMARTNO PRI LITVI

VZREJA MATIC

Sprejemamo naročila za matice čiste kranjske sivke in zrele matičnike. Matice so označene, lahko jih prevzamete osebno, ali pa vam jih pošljemo po pošti.

041 836 050
041 779 119

www.cebelarstvo-dremelj.si
vzreja.dremelj@gmail.com

Ob večjem naročilu matic je poština brezplačna.

GOSPODARSKE IN RODOVNIŠKE MATICE KRAJSKE SIVKE

031 303 337 MARKO
069 667 165 BARBARA

WWW.CARNICA-HRASTELJ.COM

ČEBELARSTVO HRASTELJ, ŽENJE 5, 8270 KRŠKO

MOČNE ČEBELE

- pripravljen za uporabo
- visok delež sladkorja
- ne kristalizira
- ni bojazni ropa
- stabilen in obstojen
- za vse panjske sisteme

Glukozno fruktozni sirup

SONLEN

SONLEN D. O. O.
Razborca 4
2382 Mislinja
GSM: 041 640 863
E-pošta: sonlen@siol.net
Instagram: [vesela.cebela](https://www.instagram.com/vesela.cebela)

INHALACIJA IZ PANJA

Z inhalacijskimi seti API-AEROSOL I, API-AEROSOL II in API-AEROSOL Plus lahko izvajate aerosolno apiterapijo iz panja. Izbirate lahko med seti z naravnim vlekem in seti s prisilnim vlekem.

Medikoel d.o.o., Jalnova cesta 2, 4240 Radovljica, T: 04 537 85 10, M: 041 618 775, info@medikoel.com, www.medikoel.com, www.s-mediko.com

POLNENJE MEDU V VREČKE

Za vas napolnimo med v priročno pakiranje, v 8 gramске vrečke. Naj bo va med, v praktični embalaži, prisoten povsod, tako v gostinskih lokalih, kot v vsakem pohodniku nahrbtniku.

PROPO STEAM - UPARJALNIK PROPOLISA

Apiterapevtski aparat Propo Steam nam s segrevanjem naravnega propolisa omogoča izvajanje inhalacijske terapije. S priloženim priborom uporabnik sam ali s pomočjo apiterapevta izvaja inhalacije, ki koristijo pri težavah dihalnega sistema. Propo Steam pa je primeren tudi za čiščenje ledbečnih delcev, mikrobov in organskih topil iz zraka. Prostor prijetno odiaji z vonjem propolisa.

Sejem Celje 18 - 19. marec 2023

Logar

ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Izdelano s smislom za detajle.

DELOVNI ČAS TRGOVINE

PONEDELJEK-PETEK:

09.00-12.00

13.00-17.00

SOBOTA (JULIJ):

09.00-12.00

POLETNI DELOVNI ČAS TRGOVINE

16.08. - 31.08.: 09.00-15.00

ZAPRTO: SOBOTE V AVGUSTU

NOVO!

Akcijska cena:
179,40 EUR
(195,00 EUR)

IZPARILNIK ZA OKSALNO KISLINO
OXALIKA PREMIUM

Art. 7818

- Priklop 12V in zagotavljanje konstantne temperature
- Oksalna kislina se ne pregreva
- Ohlajanje izparilnika ni potrebno
- Višina je 9,8 mm

PITALNIK LR 4L + 3L
pitalnik je deljen (3+4 l),
z ojačanim robom

Akcijska cena:
8,82 EUR
(9,80 EUR)

Art. 3811

IZBOLJŠAN HLAPILNIK NASSENHEIDER
CLASSIC II, ZA DOLGOTRAJNO
IZHLAPEVANJE MRAVLJIČNE KISLINE

NOVO!

Art. 7841

Akcijska cena:
6,99 EUR
(7,60 EUR)

SATNI PITALNIK 1,5 L,
LR, DB

Akcijska cena:
2,07 EUR
(2,30 EUR)

Art. 3809

HLAPILNIK ZA MRAVLJIČNO
KISLINO MEDJA

Akcijska cena:
2,48 EUR
(2,75 EUR)

Art. 7781

PITALNIK 5 L ZA AŽ PANJE

Art. 3807

Akcijska cena:
2,66 EUR
(2,95 EUR)

TOČILA ZA MED

MEŠALNA PALICA ZA MEŠANJE
SLADKORNE RAZTOPINE V TOČILU

LOGAR TRADE D.O.O.
POSLOVNA CONA A 41
SI-4208 ŠENČUR

04 25 19 410

info@logar-trade.si

www.logar-trade.si

Naročeno lahko odpošljemo s paketno pošto.

Akcijske cene veljajo od 01.07.23 do 31.08.23 oz. do prodaje zalog. Cene vključujejo DDV.

info.belokranjski-hram@t-2.si
Facebook – belokranjski hram

BH
Belokranjski
HRAM

5% popust pri gotovinskem nakupu
v vrednosti nad 100 EUR
za člane ČZS

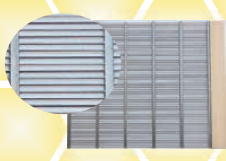
ODKUP VSEH VRST MEDU.
ZA VEČ INFORMACIJ POKLIČITE
NA TELEFONSKI ŠTEVILKI:
040 745 750 ali 040 748 588

Čebelarstvo lahko ogledate na naši spletni strani: www.belokranjski-hram.si

Belokranjski hram d.o.o.
Ulica Staneta Rozmana 26, 8340 Črnomelj
M: +386 40 748 588
Delovni čas: pon., tor., čet., pet.: 09.00-16.00
sre.: 09.00-17.00
sob.: 08.00-12.00

PE Maribor
Trgovina Gardina
Cesta XIV. divizije 75, 2000 Maribor
Tel.: +386 2 471 51 73
Delovni čas: pon.-pet.: 8.00-18.00
sob.: 8.00-12.00

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307

GSM: 031 351 964

E-pošta: robineli@siol.net

WWW.RIHAR-KOCJAN.SI

Delovni čas: od pon. do čet.:

9.00 - 12.00 in 15.00 - 17.00,

pet.: 9.00 - 15.00

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KAKOVOST - IZKUŠNJE,
PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU

Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

MATIČNA REŠETKA

SATNIK AŽ, LR, LR2/3

KOZICA ZA
SATNIKE

PLASTIČNA
OBEŠALA

VSE ZA OBNOVO PANJEV
SPOŠTOVANI ČEBELARJI!
OBVEŠČAMO VAS, DA BO
OD 24.07. DO VKLJUČNO 15.08.,
TRGOVINA ZARADI LETNEGA
DOPUSTA ZAPRTA!
HVALA ZA RAZUMEVANJE!

PITALNIK 5l S CEVKO

SATNICE

IZDELAVA IN PRODAJA
VSEH VRST SATNIC.
PO DOGOVORU MOŽNA IZDELAVA
SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA.

MOŽNA JE
IZDELAVA SATNIC IZ
LASTNEGA VOSKA
OD 20 kg DALJE.

OGLEDJTE SI IZDELAVO
SATNIC NA
NAŠI SPLETNI STRANI.

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor

Tel: +386(0)2-331-80-10

Nov delovni čas:

Ponedeljek, sreda, petek, 8.30-17.00

četrtek 8.30 - 14.30

sobota: 8.00 - 12.00

Torek, nedelje in prazniki zaprto.

GSM: +386(0)51-348-426

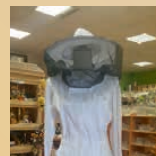
e-mail: jana.pp@amis.net

www.cebelski-center.si

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje
Jana Pušnik Pokrišavč s.p., Maribor

Čebelarška oprema in drobni pribor - satne osnove pogače za čebele - literatura

Naročeno blago vam lahko pošljemo s
paketno pošto, pri večji količini pa po
želji dostavimo na dom!

Steklena in kartonska embalaža Čebelji pridelki in darila

KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNIČE
☎ (05) 368 45 80, ☎ (05) 368 45 81
GSM 051 614 683

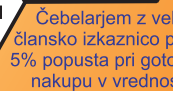
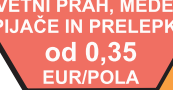
www.kipgo.net; kipgob@gmail.com

PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA

☎ (01) 729 61 30, GSM 051 352 952 e-mail: cebelsarna.lukovica@gmail.com

OBIŠČITE NAS
V NAŠI SPLETNI
TRGOVINI
WWW.KIPGO.NET

NALEPKJE ZA MED,
CVETNI PRAH, MEDENE
PIJACE IN PRELEPKJE
od 0,35
EUR/POLA

Čebelarjem z veljavno
člansko izkaznico priznamo
5% popusta pri gotovinskem
nakupu v vrednosti nad
100 EUR v naših prodajalnah.

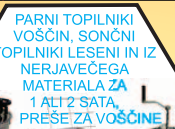

-PANJI
-OPREMA ZA
PANJE
-SATNICE
-ZAŠČITNA OPREMA
-OSTALI ČEBELARSKI
PRIPOMOČKI
-OPREMA IN
PRIPOMOČKI ZA
ODKRIVANJE
SATOV
-TOČILA
-CEDILA
-OPREMA ZA
SEGREVANJE
MEDU
-OPREMA ZA
POLNJENJE
MEDU
-EMBALAŽA

TOČILA
ZA MED -
različni
modeli

IZDELJUJEMO:
-PRAŠILČKE: 3S,
4S, 5S, 7S
-PANJE AŽ: 9S, 10S,
po naročilu 11S, 12S
-PANJE AŽ 3E 9S,
10S, po naročilu 11S
-PANJI AŽ KOZINC
11+3

PARNI TOPILNIKI
VOŠČIN, SONČNI
TOPILNIKI LESENI IN IZ
NERJAVEČEGA
MATERIALA ZA
1 ALI 2 SATA,
PREŠE ZA VOŠČINE

ČISTEJŠI
CVETNI PRAH

OSMUKALNIKI ZA CVETNI PRAH ZA
AŽ IN LR PANJ
VEČJA KOLIČINA CV.
PRAHU
PANJI Z NOTRANJIM
SMUKALNIKOM
CV. PRAHU

POSODE ZA
MED (iz
nerjavečega
materiala in
PVC)

NAROČENO
POŠLJEMO
TUDI PO
POŠTI!

PVC ZABOJI ZA
TRANSPORT IN
SKLADIŠČENJE
POLNIH IN PRAZNIH
OKVIRJEV
ZA 10 OKVIRJEV AŽ

VENTILACIJSKI
KOMBINEZONI in JOPICI
-zračen

-narejen je iz treh slojev
tkanine in predstavlja
zato popolno zaščito
pred piki čebel